



НАЦІОНАЛЬНА РАДА УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І
РАДІОМОВЛЕННЯ



Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2017 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	15
Захист вітчизняної телерадіоінформаційної сфери.....	16
Розвиток каналів і мереж мовлення.....	36
ЗДІЙСНЕННЯ НАГЛЯДОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ. МОНІТОРИНГ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ	48
АНАЛІЗ СТАНУ ДОТРИМАННЯ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ПРОВАЙДЕРАМИ ПРОГРАМНОЇ ПОСЛУГИ ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ ТА УМОВ ЛІЦЕНЗІЙ.....	58
ПІДСУМКИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД.....	60
СТАН ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В СТАТУТНИХ КАПІТАЛАХ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ ТА ВИМОГ ДО УСТАНОВЧИХ І СТАТУТНИХ ДОКУМЕНТІВ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ, ЗАСНОВНИКІВ (ВЛАСНИКІВ) ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ; ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНЦІЇ ТА РІВНЯ МОНОПОЛІЗАЦІЇ ТЕЛЕРАДІОІНФОРМАЦІЙНОГО РИНКУ.....	66
СТАН ВИКОНАННЯ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ПРОВАЙДЕРАМИ ПРОГРАМНОЇ ПОСЛУГИ ВИМОГ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КІНЦЕВИХ БЕНЕФІЦІАРНИХ ВЛАСНИКІВ (КОНТРОЛЕРІВ), ПОВ'ЯЗАНИХ ОСІБ ТА СТРУКТУРУ ВЛАСНОСТІ.....	67
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	69
ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ПЛАНОМ РОЗВИТКУ НА 2018 РІК, ТА ІНШІ ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ.....	72
ДОДАТКИ	75

Свобода слова і новітні інформаційні виклики для вітчизняного і міжнародного співтовариства

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада), як і в попередні роки, вибудовувала свою роботу, керуючись насамперед інтересами держави, яка у збройному конфлікті виборює свою територіальну цілісність, відстоює національні інтереси та захищає інформаційний простір від руйнівного впливу країни-агресора.

Зважаючи на виклики, які несе в собі гібридна війна для всього цивілізованого світу, національний регулятор далі інформував міжнародну спільноту про постійне оновлення її методів, виникнення нових впливів і цілей та їх апробацію на українському ґрунті.

У 2017 році напрацювання української сторони з протидії російській пропаганді, яка поширюється через електронні засоби масової інформації, зацікавили європейські інституції та медіа-спільноту. Ці питання широко обговорювалися на рівні Ради Європи та на різноманітних міжнародних форумах, у яких брали участь члени Національної ради. У час, коли відкрилися дані про колосальну підривну роботу, яка передувала виборчим перегонам у США, Франції, Німеччині та подіям, пов'язаним із брекзітом, загрози впливу Росії на світовий інформаційний простір постали у справжніх реаліях. В англomовному світі опрацьована кураторами Кремля інформація шириться через російський телеканал іномовлення «Russia Today», в інших країнах – шляхом домовленостей з певними місцевими ЗМІ і, звичайно ж, через соціальні мережі, де обсяг і маніпулятивність таких інформаційних впливів щороку зростає. Таким чином, на порядку денному міжнародної медійної спільноти на першому місці стоять питання про необхідність вироблення нових підходів щодо поширення мови ворожнечі та стратегій регулювання медіа у соціальних мережах.

Також під час більшості медійних форумів дедалі наполегливіше звучать думки про те, що міжнародні організації, які стежать за станом свободи слова, мають переглянути методології оцінок, які сформовані ще в 70 – 80-х роках минулого століття, і врахувати сучасні ризики. Адже нинішня інформаційна війна спрямована не тільки проти України. Росія розгорнула масивну кампанію проти ідеї Євросоюзу на внутрішньому ринку й проти певних європейських цінностей на зовнішніх ринках, дискредитується також економічні й демократичні досягнення США. Стає очевидним, що методи, які Україна застосовує у протистоянні інформаційним випадом агресора, обґрунтовані і необхідні з погляду національної безпеки країни.

Захист інформаційного поля від зовнішніх впливів і поширення кремлівської пропаганди

Незважаючи на численні зміни вітчизняного медійного законодавства, яке розроблялося у мирний час і дотепер часто не відповідає вимогам нинішньої ситуації в країні, регуляторний орган у межах своїх повноважень оперативно реагує на виклики, пов'язані з новими методами ведення інформаційних атак і дезінформації.

Оскільки у минулі роки було проведено тотальну перевірку іноземних програм щодо дотримання ними вимог Європейської конвенції про транскордонне телебачення і українського законодавства та припинено ретрансляцію 80 іноземних програм, то 2017 року із переліку дозволених до ретрансляції програм вилучено лише 4 іноземні мовники, у яких раніше таких порушень не фіксувалося (двоє з них зареєстровані у Російській Федерації, і по одному – в Латвії й Естонії). Таким чином, покладено край поширенню в українських кабельних мережах інформації іноземних телеканалів, спрямованої на дискредитацію країни, розхитування її засадничих принципів, послаблення української ідентичності та розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

Представники Національної ради в областях упродовж року виявили п'ять випадків ретрансляції провайдерами програмної послуги недозволених до ретрансляції іноземних мовників. За ці порушення на ліцензіатів було накладено штрафні санкції у розмірі 25% суми ліцензійного збору, і вони сплатили кошти до державного бюджету України й усунули порушення. Разом із місцевими органами правопорядку було перевірено понад 3000 громадських закладів і в дев'яти з них виявлено та припинено трансляцію іноземних програм, які не входять до переліку дозволених.

Водночас Перелік іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України у звітному періоді поповнився 19-ма телепрограмами. Наприкінці 2017 року до нього входять 170 програм, які перебувають під юрисдикцією 22 країн. За змістовим наповненням вони переважно належать до пізнавальних, дитячих, музичних та розважальних форматів.

Національна рада системно і послідовно відстежує випадки поширення вітчизняними електронними засобами масової інформації програм і передач, зміст яких не відповідає вимогам законодавства України, дотримання медіа законодавчих вимог щодо розкриття структури власності та, діючи у межах своїх повноважень, припиняє такі порушення. Зокрема, 2017 року регулятор через виявлення невідповідності правовим нормам не продовжив термін дії ліцензій таких мовників, як ТОВ «ТРК «Дивосвіт» (позивні «Вести.Радио»), групи радіокомпаній «Українського Медіа

Холдингу». І хоча ці компанії, що неодноразово порушували законодавчі вимоги та умови власних ліцензій, скористалися правом оскаржити рішення Національної ради в судовому порядку, наразі вони перестали мовити для української аудиторії.

На постійній основі триває робота і щодо передбаченої законом заборони показу фільмів і серіалів, вироблених країною-агресором та в яких пропагується комуністична ідеологія. До Державного агентства України з питань кіно (далі – Держкіно), яке забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії, було надіслано запити щодо 95 фільмів, які транслювалися в ефірі телеканалів «Україна», «Інтер», «ICTV», «НТН», «СТБ», «1+1». За поданням Національної ради у 2017 році було анульовано прокатні посвідчення на право розповсюдження і демонстрування на території України 8 фільмів. Усього з початку набуття чинності змінами до законодавства щодо розповсюдження фільмів за період із 4 червня 2015 року по 31 жовтня 2017 року Держкіно анулювало прокатні посвідчення 648 фільмів.

Мовлення вітчизняних телерадіокомпаній на території проведення антитерористичної операції й окупований Крим

2017 року дала позитивні результати системна й напружена робота, яка проводилася Національною радою у співпраці з такими державними органами та іншими організаціями, як Міністерство інформаційної політики, Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, Міністерство оборони, Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (далі – Концерн РРТ), ДП «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР), ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (далі – НСТУ) у складі Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення щодо розвитку мовлення в зоні проведення АТО та на територію Криму.

Одним із важливих досягнень роботи в цьому напрямі стала побудова нової радіопередавальної станції (далі – РТПС) заввишки 134 метри в с. Бахмутівці Новоайдарського району Луганської області. Це дало змогу охопити українським мовленням населені пункти на територіях, які розташовані на лінії зіткнення. На підставі рішень Національної ради тимчасове мовлення із цієї вежі нині здійснюють 5 FM-радіостанцій, 10 телеканалів у цифровому стандарті DVB-T2 і 2 телеканали в аналоговому стандарті.

Завдяки тимчасовому FM-мовленню у 2017 році українські радіостанції з'явилися або збільшено їх кількість у таких населених пунктах: Авдіївці, Бахмутівці, Світлодарську, Попасній, Бахмуті, Маріуполі, Станиці Луганській,

Щасті. Національній суспільній телерадіокомпанії України надано дозвіл на тимчасове мовлення на частоті 0,873 МГц у місті Часовому Яру Донецької області.

Загалом 2017 року надано дозволи на тимчасове мовлення з використанням 22 частот для радіомовлення у Донецькій області та 10 частот у Луганській області, 3 телевізійних каналів у Донецькій та 6 каналів у Луганській областях для аналогового телебачення та 2 місцевих мультіплексів у Луганській області.

За результатами конкурсів видано ліцензії на ефірне радіомовлення 5 телерадіоорганізаціям із використанням 6 частотних присвоєнь у Донецькій та 4 частотних присвоєнь у Луганській областях. Ліцензіатами Національної ради стали нові радіостанції – ТОВ «Телерадіокомпанія «Українське музичне мовлення» («Радіо Один»), Центральна телерадіостудія Міністерства оборони України («Армія FM – військове радіо») і ТОВ «ТРК «Тризуб ФМ» («Тризуб ФМ»), які відтепер також мають дозволи на тимчасове мовлення на території проведення антитерористичної операції.

Наприкінці 2017 року за ініціативи Донецької обласної військово-цивільної адміністрації ліцензію на здійснення супутникового мовлення отримала КП «Регіональна телерадіокомпанія «Регіон-Донбас» (логотип «ДОНЕЧЧИНА-TV, DTV») із міста Краматорська, яка планує розпочати мовлення у січні – лютому 2018 року.

З метою забезпечення мовлення українських телерадіоорганізацій на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим у співпраці з Херсонською облдержадміністрацією збудовано вежу заввишки 150 метрів у с. Чонгарі Генічеського району. Завдяки цьому організовано радіомовлення 8-ми радіостанцій на півдні Херсонської області, вздовж адміністративного кордону з АРК і на територію півострова у 8-ми населених пунктах із використанням 13-ти нових FM-частот. Відбувається і цифрове телевізійне мовлення 5-ти телеканалів на територію Генічеського району Херсонської області, Джанкойського та Красноперекопського районів АРК.

Національна рада замовила в УДЦР понад 30 частот для півдня Херсонщини, в тому числі для мовлення на територію Криму. Більшість із них проходить міжнародну координацію, щодо 15 частот проходження координації блокує Російська Федерація. Зокрема, для трансляції програм нових українських радіостанцій і телеканалів із Чонгарської телекомунікаційної вежі замовлено 7 частот.

Ця робота триватиме і в наступному 2018 році, навесні планується розпочати модернізацію Чаплинської телекомунікаційної вежі у Херсонській області, її висота збільшиться майже на 40 метрів – до 130 метрів, також на ній будуть встановлені потужніші передавачі, що

забезпечить охоплення значно більшої території мовленням українських телерадіоканалів.

Мовлення вітчизняних телерадіокомпаній у прикордонних районах і впровадження проекту «Мовлення громад»

Паралельно із забезпеченням розвитку інфраструктури у Херсонській області Національна рада розпочала системну роботу із забезпечення українським мовленням інших прикордонних районів в Одеській, Сумській, Харківській і Чернігівській областях. Так, в УДЦР замовлено прорахунок 22 частотних присвоєнь у діапазоні 87,5 – 108,0 МГц, із них в Одеській – 5, Сумській – 7, Харківській – 4, Чернігівській – 6; по 3 частотні присвоєння у смузі частот 65,8 – 74 МГц у Сумській та Харківській областях; одне частотне присвоєння в діапазоні середніх хвиль у Чернігівській області та 29 частотних присвоєнь для телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2 в Одеській області.

Упродовж року у прикордонних Одеській, Сумській, Харківській, Чернігівській областях оголошено конкурси на мовлення з використанням 19 частотних присвоєнь FM-діапазону, 22 частотних присвоєнь для цифрового мовлення у стандарті DVB-T2 в Одеській області, а також 29 частотних присвоєнь у 21 населеному пункті багатоканальної цифрової телемережі МХ-5 (регіональне/міське мовлення).

Оскільки інфраструктура мережі проводового мовлення неухильно руйнується – 2017 року анульовано 24 ліцензії на проводове мовлення, – Національна рада запроваджує проект «Розвиток мовлення громад на основі малопотужного мовлення». Цей проект має дві головні цілі – дасть змогу невеликим місцевим мовникам і далі працювати для своїх громад і водночас розповсюджувати програми Суспільного мовлення та забезпечить функцію оповіщення населення про надзвичайні ситуації, які можуть статися в країні. Регулятор розробив покрокову інструкцію «Організація місцевого радіомовлення, мовлення територіальних громад», у якій докладно роз'яснено всі процедури, які мають здійснити охочі розпочати локальне малопотужне мовлення, та презентував її в регіонах країни (<https://www.nrada.gov.ua/event/organizatsiya-mistseвого-radiomovlennya-movlennya-terytorialnyh-gromad-pokrokovaya-instruktsiya/>). 2017 року проведено три конкурси, за результатами яких 18 компаній отримали ліцензії на місцеве мовлення.

Забезпечення виконання телерадіоорганізаціями мовних квот і частки національного продукту

Український ефір завдяки законодавчим змінам щодо ведення програм і передач та звучання в ефірі пісень державною мовою нарешті

набуває виразних національних рис. Регуляторний орган з особливою увагою і принциповістю відстежував виконання ліцензіатами цих обов'язкових вимог.

Моніторинги ефіру радіокомпаній зафіксували, що цей показник в ефірі загальнонаціональних радіостанцій порівняно з 2015 роком зріс майже удвічі. Якщо до 2016 року обсяг українських пісень в ефірі мережевих радіостанцій становив не більше ніж 18% і вони переважно трансливалися вночі, то 2017-го ця частка досягла 32%, і пісні державною мовою повноцінно звучать в ефірі упродовж усього дня, а з листопада вона ще більше зросла і в середньому становить 39%.

Обсяг ведення передач українською мовою в ефірі всіх радіостанцій України в середньому на 35% перевищує встановлену законом квоту, яка до 7 листопада 2017 року становила 50%. Якщо не брати до уваги «Українське радіо», «Радіо Культура», «Радіо Промінь» і «Країну FM», які мають стовідсотковий показник ведення передач українською мовою, то в ефірі загальнонаціональних радіостанцій він становить 81%, а місцевих і регіональних мовників – 88%.

Загалом було зафіксовано 17 порушень законодавчих вимог, 13 із них стосувалися обсягу пісень українською мовою. Загальна сума штрафів, накладених регулятором на радіомовників за ці порушення, становила 1 001 956,52 грн.

Результати тижневого моніторингу 36 загальнонаціональних і супутникових телеканалів стосовно обсягу використання української мови, що проводився у період із 16 жовтня по 26 листопада 2017 року, підтвердили, що всі мовники дотримуються законодавчих вимог. У середньому показник виконання вимог законодавства серед цих компаній у перехідний період, що триватиме до 13 жовтня 2018 року, становить 98%. Треба пам'ятати, що у цей період до мовних квот зараховуються і передачі та фільми власного виробництва та національний аудіовізуальний продукт не залежно від мови виконання.

Середній фактичний показник української мови на телебаченні становить 86% (з урахуванням двомовних передач). Найменше української мови звучить в ефірі таких розважально-інформаційних телеканалів: «Інтер» – 37%, «Україна» – 66%, «ICTV» – 74%.

Національна рада переконана, що після закінчення перехідного періоду в листопаді 2018 року ситуація з використанням на телебаченні державної мови значно зміниться, і фактичні показники нарешті відповідатимуть інтересам держави і запитам суспільства.

Загалом уведення цих законодавчих вимог поряд із впровадженими раніше обмеженнями щодо трансляції фільмів, вироблених у Російській Федерації після 2014 року, та положень про декомунізацію позитивно

вплинули на розвиток національного аудіовізуального продукту. За даними моніторингу ефіру загальнонаціональних мовників, у середньому частка програм українського виробництва становить 75,2%.

Національна рада послідовно підтримує розвиток національного кіновиробництва. Разом із Держкіно та індустрією проводилася відповідна робота для ухвалення Закону України «Про державну підтримку кінематографії України», який вивів вітчизняну кіногалузь на новий етап розвитку. Значні зусилля спрямовувалися також на налагодження співпраці вітчизняних виробників зі світовими продакшн-студіями, у цьому контексті нагальною є потреба залучення світового досвіду до виробництва телевізійних фільмів і серіалів. Незабаром стануть очевидними результати такої діяльності, адже частка кінематографічних творів спільного виробництва з кожним роком буде збільшуватися.

Нагляд за дотриманням ліцензіатами законодавчих вимог

Отримавши наприкінці 2016 року такий дієвий важіль впливу на ліцензіатів, як санкція «стягнення штрафу», національний регулятор нарешті може застосовувати його до системних порушників. 2017 року за невиконання законодавчих норм на 35 ліцензіатів було накладено штрафи на загальну суму 3 018 070,46 грн. Мовники і провайдери програмної послуги мають змогу оскаржувати такі рішення регулятора в судовому порядку, однак уже сама можливість застосування такої санкції дисциплінує ліцензіатів.

Водночас нинішні повноваження Національної ради є обмеженими у нагляді за виконанням виборчого законодавства, поширення недобросовісної реклами, фейкових новин і замовної інформації – так званої джинси. Вперше у своїй практиці регуляторний орган у грудні 2017 року на своєму засіданні розглянув випадок про порушення ТОВ «Новини 24 години», м. Київ, (логотип «NEWSONE»), пунктів а) та в) частини першої статті 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Телеканал в одному із сюжетів своєї програми поширив неперевірену і неправдиву інформацію, чим порушив стандарти точності, достовірності й збалансованості, за що отримав попередження.

Відкритість до громадських ініціатив та співпраця з індустрією

Національна рада йде назустріч індустрії, постійно працюючи над лібералізацією процедур ліцензування компаній.

2017 року було внесено зміни до Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги, які значною мірою спрощують подання необхідної інформації. Змінено й вимоги до змісту ліцензії провайдерів, відтепер у ній зазначається лише рішення про затвердження

переліку програм універсальної програмної послуги і мінімальна частка програм вітчизняного виробництва в загальній кількості програм, що ретранслюються в мережі. Таким чином, відпала необхідність суб'єктам господарювання при кожній зміні програм переоформляти ліцензію.

Крім того, регулятор подав до Міністерства юстиції зміни до Інструкції про порядок здійснення перевірок телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та про порушення законодавства про рекламу, де пропонується скасувати планові перевірки провайдерів програмної послуги, залишивши лише позапланові, які проводитимуться при виявленні фактів порушень або на скарги громадян.

Національна рада веде постійний діалог із представниками медіа-галузі щодо запровадження механізмів спів- і саморегулювання в тих питаннях, де є спільне бачення. Оскільки на порядку денному стоїть завдання наблизити практику регулювання електронних ЗМІ до європейських стандартів, регулятор готовий до обговорень найскладніших тем. Така співпраця є досить успішною з громадськими і галузевими об'єднаннями, що діють у сфері надання програмних послуг.

Позитивним прикладом співпраці стала і діяльність робочої групи з питань захисту дітей від шкідливого контенту медіа, яка створена при Національній раді. Так, до ухваленого 2016 року співрегулювального акта, який визначає певні правила висвітлення у засобах масової інформації тем, пов'язаних із сексуальним насильством над дітьми та залучення дітей до медіа-виробництва, 2017 року долучився інший документ – Акт № 2 про висвітлення медіа тем суїциду.

Оскільки до робочої групи входять не тільки представники мовників і регуляторного органу, а й психологи, незалежні медіа-юристи, журналісти, обговорення цих важливих для суспільства самообмежувальних документів є досить тривалі у часі, бо треба врахувати думки всіх сторін. Тим не менше їх ухвалення – це ще один крок до цивілізованих підходів у висвітленні чутливих і небезпечних тем, які можуть наносити шкоду, до вироблення вітчизняних журналістських стандартів, які стануть обов'язковими для всіх мовників, що поважають свою аудиторію. Така співпраця триватиме і в наступний період, бо складних тем є досить багато і запровадження певних обмежень корисне не тільки для суспільства, а й для виробників програм, які можуть скористатися ними, як свого роду допомогою із застосування етичних правил.

Дуже важливою і корисною стала практика Національної ради звертатися до громадських чи спеціалізованих структур за висновками чи висвітленням позиції щодо окремих тем, здебільшого тих, які стосуються змістового наповнення програм, передач і фільмів. Такі консультації

відбуваються із Громадською радою, що діє при Національній раді на постійній основі. Більшість звернень і пропозицій цього дорадчого органу враховуються під час опрацювань регуляторних актів, аналізу ринку, обговорення законодавчих ініціатив, взаємодії регулятора й індустрії.

Розглядаючи спірні питання дотримання мовниками законодавчих норм, Національна рада також бере до уваги висновки Незалежної медійної ради, що позиціонує себе як моніторинговий і консультативний орган із дотримання стандартів журналістики, наукових інституцій, окремих фахівців у різних галузях та активної частини громадянського суспільства. Така практика засвідчує прагнення Національної ради до врахування різних поглядів та ухвалення об'єктивних рішень.

Становлення національного суспільного мовника

Зміна політичного курсу змінила і ставлення влади до необхідності впровадження суспільного мовлення в країні. У січні 2017 року було зареєстровано юридичну особу Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України», таким чином, Україна приєдналася до тих європейських країн, де такий вид мовлення існує упродовж багатьох років. Кожна країна має свою історію створення суспільних теле- і радіокомпаній, в Україні суспільний мовник не створювався заново, а реорганізовувався із державних телерадіоорганізацій, що значно ускладнило і продовжило в часі цей процес.

Національна рада виконала свою місію щодо переоформлення ліцензій і створення Наглядової ради НСТУ, яка визначає головні напрями діяльності суспільного мовника. У листопаді 2017 року за заявою одного із членів Наглядової ради було внесено зміни до її складу. Також надійшла заява про складання повноважень члена наглядового органу НСТУ від представника депутатської фракції політичної партії «Народний фронт», але не визначено іншого представника. Коли депутатська фракція надасть свою кандидатуру, буде ухвалено відповідне рішення. На звернення Наглядової ради регуляторний орган планує наступного року разом із громадськими організаціями опрацювати Положення про обрання членів цього наглядового органу з метою спрощення і вдосконалення необхідних процедур.

Як відомо, незалежність суспільного мовника підтверджує зрілість суспільства. 2017 року на міжнародному рівні особливе занепокоєння викликала інформація про недостатнє фінансування НСТУ, зокрема про це йшлося на конференції Керівного комітету Ради Європи з питань медіа та інформаційного суспільства, постійним представником якого є один із членів Національної ради. Делеговані учасники європейських країн

заявляли про те, що ця ситуація є викликом для незалежності української суспільної телерадіокомпанії, а також значно погіршує увесь європейський ландшафт суспільного мовлення.

Національна рада, яка послідовно підтримує ідею незалежності національного суспільного мовника, вважає, що недостатнє фінансування може звести нанівець увесь хід реформ. Упродовж останніх років (2015 – 2017), керуючись законодавством та розуміючи місію суспільної телерадіокомпанії, регулятор виділив для її потреб 81 радіочастоту, таким чином, було створено загальнонаціональну мережу FM-мовлення Українського радіо. 2017 року було видано ліцензію на цифрове загальнонаціональне мовлення у мультиплексі МХ-5 «UA:КУЛЬТУРА». НСТУ має рік згідно із законодавством на початок мовлення, тож деякі частоти ще не освоєно. Для того, щоб на них розпочалося мовлення, необхідне відповідне устаткування і додаткові кошти на поширення сигналу. Нині компанія перебуває на самому початку свого становлення, а для створення нового й цікавого контенту необхідне також сучасне обладнання і професійні кадри. Якщо цього не буде, то й продукція, яку вироблятиме НСТУ, не відповідатиме вимогам якості, не забезпечуватиме всіх інформаційних потреб громадян, а отже, не виконуватиметься головне завдання суспільного мовлення. Тому регуляторний орган підтримує ініціативу про необхідність внесення змін до Державного бюджету України з тим, щоб видатки на фінансування НСТУ було збільшено.

Міжнародне співробітництво

Більшість рис сучасного медіа-регулювання набувають глобального характеру, й саме у цьому контексті Національна рада провадила свою міжнародну діяльність упродовж 2017 року, поглиблюючи співпрацю з інституціями Ради Європи і Європейського Союзу, представляючи Україну в регіональних організаціях, здійснюючи обмін досвідом на платформах міжнародних і регіональних заходів, форумах медіа-регуляторів та розширюючи двосторонні контакти. Значні зусилля були спрямовані на реалізацію ініціатив щодо гармонізації медіа-законодавства України із правовими нормами Європейського Союзу та впровадження європейських стандартів у практику регулювання вітчизняних електронних ЗМІ.

Національна рада продовжувала розпочату 2015 року практику поширення резолюцій і рекомендацій Ради Європи серед українських інституцій та узагальнювала їхні пропозиції для представлення керівним структурам, які працюють над проектами міжнародних документів. Значна частина таких документів перекладається українською мовою та розміщується на офіційному веб-сайті Національної ради. Як відомо, ця

практика Національної ради отримала схвалення і всіляко заохочується серед європейських країн.

Члени Національної ради представляли інтереси країни, доносячи до європейської спільноти позицію держави з питань дотримання принципів свободи слова, захисту журналістів, протидії інформаційним загрозам та розповсюдженню мови ворожнечі, становлення українського суспільного мовлення тощо. Велику увагу було приділено і обміну досвідом із таких питань, як розкриття інформації про медіа-власність, регулювання ЗМІ під час виборчих кампаній, впровадження нових технологій, захист дітей від шкідливого контенту тощо.

Плани на наступний рік охоплюють розширення співпраці з Радою Європи у рамках реалізації медійних проектів для України, поглиблення відносин із міжнародними та регіональними організаціями з питань медіа-регулювання, подальшого розвитку двосторонніх контактів із регуляторними органами країн-членів Європейського Союзу та країн Східного партнерства.

Організаційні вдосконалення та висвітлення діяльності

Національна рада постійно працює над вдосконаленням технічної бази та організаційних принципів діяльності. У 2017 році було оновлено офіційний веб-сайт регулятора (nrada.gov.ua), який значною мірою задовольняє інформаційні потреби ліцензіатів. Так, удосконалено пошук по сайту за всіма категоріями (рішення, держреєстр, новини, законодавство), працює калькулятор розрахунку базового ліцензійного збору, з'явився перелік програм універсальної програмної послуги для населених пунктів всіх областей та їх пошук тощо.

Крім того, вперше було запроваджено можливість подання до регуляторного органу запитів на отримання публічної інформації та звернень громадян через сайт Національної ради. За неповних півроку було подано 14 запитів та 37 звернень громадян.

Упродовж звітного періоду було підготовлено та поширено для ЗМІ 543 інформаційних повідомлення, які стосуються найважливіших питань діяльності та ініціатив регуляторного органу, ухвалених рішень, публічних заходів, роз'яснень для ліцензіатів та оголошень.

2017 року розроблено також окремий модуль веб-сайту, через який можна буде он-лайн подавати щорічну інформацію про структуру власності. 2018 року він працюватиме у тестовому режимі. Кожен ліцензіат Національної ради матиме свій окремий кабінет для заповнення необхідних форм та подання їх до Національної ради, а також із можливістю перегляду статусу опрацювання документів Національною радою. Загалом планується впровадження програмного забезпечення для повного циклу ліцензування.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення – конституційний, постійно діючий колегіальний орган, основним завданням якого є нагляд за дотриманням законів у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, визначення перспектив розвитку телерадіомовлення в Україні.

Регуляторний орган при виконанні своїх повноважень керується Конституцією України, Законами України «Про телебачення і радіомовлення» і «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», іншими законодавчими актами.

До складу Національної ради входять вісім осіб – чотири від Верховної Ради України (на цей час обрано трьох) і чотири від Президента України:

Артеменко Юрій Анатолійович (Указ Президента України від 7 липня 2014 року № 575-2014);

Герасим'юк Ольга Володимирівна (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1584-VII);

Ільяшенко Олександр Борисович (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1583-VII);

Коваль Валентин Юрійович (Указ Президента України від 27 вересня 2016 року № 412/2016);

Костинський Сергій Анатолійович (Указ Президента України від 14 вересня 2015 року № 544/2015);

Фещук Уляна Юріївна (Указ Президента України від 14 вересня 2015 року № 545/2015);

Черниш Олег Миколайович (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1585-VII).

Згідно зі статтями 9, 10 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» головою Національної ради обрано Юрія Артеменка, першим заступником голови – Ольгу Герасим'юк, заступником голови – Уляну Фещук, відповідальним секретарем – Олександра Ільяшенка.

Упродовж 2017 року відбулося 43 засідання Національної ради, під час яких ухвалено 2547 рішень. До регуляторного органу надійшли та були опрацьовані 806 звернень громадян, із них 133 – запити на публічну інформацію.

Регуляторний орган, керуючись статтею 16 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», щорічно готує звіт про свою діяльність і подає його до 1 лютого наступного за звітним року на розгляд Верховної Ради України і Президента України.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕЛЕРАДІОІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Захист вітчизняної телерадіоінформаційної сфери

Забезпечення мовлення українських телерадіокомпаній на території Донецької і Луганської областей

Для Національної ради пріоритетним завданням останніх років є забезпечення інформаційної присутності українських мовників на окупованих Росією територіях сходу країни та в Криму. Як активний член Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення, що діє при Міністерстві інформаційної політики, Національна рада бере участь в організації цифрового, аналогового, середньохвильового і FM-мовлення та спорудженні телекомунікаційної інфраструктури, яка дає змогу поширювати сигнал вітчизняних телерадіокомпаній на значні відстані.

Питання користування радіочастотним ресурсом України для трансляції програм на ці території і досі залишається критичним, оскільки повсюдно здійснюється блокування сигналу вітчизняних мовників, на захопленому обладнанні українських телерадіоорганізацій, використовуючи радіочастотний ресурс України, мовлять виключно пропагандистські російські ЗМІ та медіа окупаційних адміністрацій Донецької і Луганської областей, що позбавляє українських громадян на цих територіях права вільного доступу до інформації.

На тимчасово непідконтрольній українській владі території Донецької області внаслідок захоплення радіостанцій військовими угрупованнями та трансляції програм Російської Федерації і так званих «народних республік» позбавлені права здійснювати мовлення українські ліцензіати, а саме: 23 телерадіокомпанії ефірного телевізійного мовлення та 28 телерадіокомпаній цифрового телевізійного мовлення з використанням 42 частотних присвоєнь у 12 населених пунктах, а також 23 телерадіоорганізації ефірного радіомовлення з використанням 30 частотних присвоєнь у 7 населених пунктах.

На тимчасово непідконтрольній українській владі території Луганської області позбавлені права здійснювати ефірне телевізійне мовлення 24 телерадіоорганізації з використанням 61 телеканалу ефірного аналогового телебачення у 15 населених пунктах і 12 телеканалів для цифрового наземного телевізійного мовлення у 3 населених пунктах, ліцензії на які видано 29 телерадіокомпаніям, а також 19 телерадіоорганізацій, які

здійснюють ефірне радіомовлення з використанням 29 частотних присвоєнь у 5 населених пунктах.

В Автономній Республіці Крим та м. Севастополі позбавлені права здійснювати:

- ефірне телевізійне мовлення – 31 телерадіокомпанія, не використовується 292 частотних присвоєння ефірного аналогового телебачення у 69 населених пунктах;
- цифрове наземне телевізійне мовлення – 28 телерадіокомпаній, не використовується 72 частотних присвоєння у 18 населених пунктах;
- ефірне радіомовлення – 39 телерадіокомпаній, не використовується 139 частотних присвоєнь у 31 населеному пункті.

У звітному році Національна рада продовжила розпочату ще 2014 року роботу з відновлення мовлення вітчизняних телевізійних і радіоканалів у визволених від незаконних збройних формувань містах і селищах Донецької й Луганської областей. У рамках зазначеної Комісії Національна рада замовляла прорахунок нових радіочастот і надавала ліцензіатам дозволи на тимчасове мовлення. Загалом у 2017 році дозволено тимчасове мовлення на 44 радіочастотах.

Питання надання дозволів на тимчасове мовлення отримало підтримку народних депутатів. 7 грудня 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо тимчасових дозволів на мовлення в зоні проведення антитерористичної операції та прикордонних районах України». Він наділяє Національну раду повноваженнями надавати дозволи на тимчасове мовлення, визначає поняття «дозвіл на тимчасове мовлення», «тимчасове мовлення», «території з особливим режимом мовлення». Законодавчо закріплено, що дозвіл на тимчасове мовлення надається в порядку, визначеному Національною радою, через ухвалення відповідного рішення.

Регулятор визначає порядок видачі та анулювання дозволу на тимчасове мовлення, умови дозволу й порядок здійснення нагляду за дотриманням законодавства про телебачення і радіомовлення телерадіоорганізаціями, що здійснюють тимчасове мовлення на територіях з особливим режимом мовлення на підставі відповідного дозволу.

Ці законодавчі норми забезпечать оперативнішу видачу тимчасових дозволів на телерадіомовлення на територіях, що найбільш вразливі до зовнішнього негативного інформаційного впливу.

На підставі рішень Національної ради від 17.08.2017 № 1420, від 05.10.2017 № 1793, від 09.11.2017 № 2126, від 30.11.2017 № 2241 тимчасове мовлення на період проведення антитерористичної операції здійснюють 5 FM-радіостанцій, 10 телеканалів у цифровому стандарті DVB-T2 і 2 телеканали в аналоговому стандарті.

Загалом у 2017 році за результатами проведених конкурсів у зоні проведення АТО створено 4 нові радіостанції. Так, видано ліцензії на мовлення з використанням частоти 104,6 МГц у м. Кремінній Луганської області ТОВ «Сорок дев'ята паралель», м. Київ (позивні «Радио 49 паралель»); 90,0 МГц у смт Сартані Донецької області – ТОВ «ТРК «Тризуб ФМ», м. Запоріжжя (позивні «Тризуб ФМ»); 91,5 МГц у м. Бахмуті Донецької області – ТОВ «Телерадіокомпанія «Вільне радіо», м. Київ (позивні «Вільне радіо»); 103,0 МГц у смт Кремінній, 102,6 МГц у м. Старобільську, 104,4 МГц у м. Щасті Луганської області, а також 102,4 МГц у м. Костянтинівці і 101,4 МГц у м. Покровську Донецької області – Центральній телерадіостудії Міністерства оборони України (позивні «Армія ФМ – військове радіо»). Крім того, забезпечено розвиток місцевої радіостанції ТОВ «ТРК «Можливість» на частотах 103,7 МГц у м. Покровську та 87,5 МГц у м. Краматорську Донецької області.

За звітний період завдяки застосуванню практики надання ліцензіатам Національної ради тимчасових дозволів розширено охоплення населення або збільшено кількість FM-радіостанцій у таких населених пунктах Донецької і Луганської областей: Авдіївці, Бахмутівці, Світлодарську, Попасній, Бахмуті, Маріуполі, Станиці Луганській, Щасті.

Національній суспільній телерадіокомпанії України надано також дозвіл на тимчасове АМ-мовлення на частоті 0,873 МГц у м. Часовому Яру Донецької області. Відтак сигнал «UA:Українське радіо» на середніх хвилях охопив усі території непідконтрольних українській владі районів Донецької і Луганської областей.

Також у 2017 році до мовлення на населені пункти цих областей на тимчасовій основі долучилися КП «ТК «Львів-ТБ», ТОВ «Інформаційне Агентство «Правдатур», ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія («ICTV»), ТОВ «Телеканал «Прямий», ТОВ ТРК «Нові комунікації» тощо.

Аналогові телевізійні програми додатково з'явилися в таких населених пунктах: Авдіївці, Єлизаветівці Донецької області; Білолуцьку, Зоринівці, Бахмутівці Луганської області. У с. Бахмутівці Новоайдарського району Луганської області організовано мовлення 2-х цифрових мультиплексів, які транслюють 10 телеканалів.

Розвиток мовлення вітчизняних компаній на прикордонних територіях

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації і захопленням частини території країни, враховуючи необхідність захисту інформаційного простору України від прокремлівської пропаганди, Національна рада продовжує роботу з розвитку телерадіомовлення в південних районах Херсонської області, на територію тимчасово окупованої Автономної

Республіки Крим і м. Севастополя та в інших прикордонних областях України.

У рамках діяльності Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення Національна рада і далі реалізовує план дій Стратегії розвитку телерадіомовлення в Херсонській області та організації мовлення на територію Криму, а також розпочала діяльність із розвитку мовлення на інших прикордонних територіях, зокрема в Одеській, Харківській, Сумській і Чернігівській областях.

Одним із реалізованих напрямів Стратегії є розвиток телекомунікаційної інфраструктури, а саме будівництво на початку 2017 року вежі у с. Чонгарі Херсонської області. Ця споруда заввишки 150 метрів передає сигнал вітчизняних мовників на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим.

З метою організації цифрового телевізійного мовлення на територію АРК у 2017 році було замовлено УДЦР прорахунок цифрового 50 телевізійного каналу у стандарті DVB-T2, а 17 травня 2017 року оголошено конкурс на багатоканальне мовлення. Його переможцями стали 5 телерадіокомпаній: ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» («UA:Крим»), ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія», ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія» («ICTV»), ПІІ у формі ТОВ «Телерадіокомпанія «НБМ» («5 канал»), ТОВ «Телеканал «Прямий» («Прямий»). Оператором телекомунікацій є ТОВ «Телемережі України».

Національна рада також провела конкурс на вільні радіочастоти з метою організації із с. Чонгара FM-мовлення. Переможцями конкурсу стали такі радіостанції: «Українське радіо» (ПАТ «НСТУ») – 100,7 МГц, «Meysdan» (ТОВ «Атлант-СВ») – 101,4 МГц, «Херсон FM» (ПП «ТРО «Софія») – 107,8 МГц, «Радіо Крим.Реалії» (ГО «Мовлення кримських громад») – 105,9 МГц.

Висновки УДЦР на три нові FM-радіочастоти у м. Скадовську та смт Чаплинці Херсонської області стали підставою для оголошення конкурсу 31 травня 2017 року. Переможцями конкурсу визначено ПАТ «НСТУ» (позивні «Радіо «Культура») на частоті 95,3 МГц у смт Чаплинці та на частоті 98,8 МГц у смт Нижніх Сірогозах, ТОВ «Телерадіокомпанія «Медіа маркет» (позивні «Хіт ФМ») на частоті 104,2 МГц у м. Скадовську.

У рамках реалізації проекту «Мовлення громад» на підставі висновку УДЦР 5 липня 2017 року оголошено конкурс для організації малопотужного мовлення на частоті 87,9 МГц у смт Риковому Херсонської області. Переможцем конкурсу визначено КП «МГПКО Селищкомунгосп», смт Рикове.

Отже, за результатами виконання рішень Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення маємо такі здобутки:

- у с. Чонгарі Генічеського району збудовано вежу заввишки 150 метрів для мовлення на тимчасово окуповану територію АРК;
- організовано радіомовлення на півдні Херсонської області, вздовж адміністративного кордону з АРК і на територію півострова у 8-ми населених пунктах з використанням 13-ти нових FM-частот за участі 8-ми радіостанцій;
- організовано цифрове телевізійне мовлення 5-ти телеканалів із с. Чонгара на територію Генічеського району Херсонської області, Джанкойського та Красноперекопського районів АРК;
- відновлено ефірне мовлення 3-х кримських телерадіоорганізацій – ТОВ «ТРК «ТК «Атлант-СВ» (позивні «Радіо Meydan»), Чорноморська телерадіокомпанія, ПАТ «НСТУ» («UA:Крим»);
- створено дві нові радіостанції, які спеціалізуються на мовленні для мешканців Криму та Херсонської області, – ТОВ «Агентство «Кримські новини» (позивні «Радіо «Хаят»), ГО «Радіо кримських громад» (позивні «Радіо Крим.Реалії»);
- замовлено УДЦР перенос частотних присвоєнь із міст Джанкоя, Красноперекопська та Євпаторії АРК до с. Чонгара і смт Чаплинки Херсонської області для організації радіо- і телевізійного мовлення;
- замовлено УДЦР перенесення частотних присвоєнь із м. Керчі АРК до м. Генічеська Херсонської області;
- завершується процес міжнародної координації низки FM-частот, які Національна рада замовила 2016 року, в таких населених пунктах: смт Лазурному, смт Каланчаку, м. Генічеську, смт Новотроїцькому, м. Новій Каховці, м. Херсоні, смт Великій Олександрівці, смт Високопіллі, смт Чаплинці, смт Іванівці;
- завершується прорахунок нових цифрових каналів для с. Чонгара і смт Чаплинки з метою розвитку цифрового телевізійного мовлення за участі операторів телекомунікацій Концерну RPT і ТОВ «Телемережі України».

Замовлення висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом для потреб телерадіомовлення у прикордонних областях України є надзвичайно актуальним. 2017 року для таких потреб Національна рада замовила в УДЦР прорахунок 22 частотних присвоєнь у діапазоні 87,5 – 108,0 МГц, із них в Одеській – 5, Сумській – 7, Харківській – 4, Чернігівській – 6; по 3 частотні присвоєння у смузі частот 65,8 – 74 МГц у Сумській та Харківській областях, одне частотне присвоєння у діапазоні середніх хвиль у Чернігівській області, 29 частотних присвоєнь для телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2 в Одеській області.

Для організації мовлення у цих областях УДЦР надав Національній раді висновки щодо можливості та використання радіочастотного ресурсу

України для потреб звукового мовлення на 44 частотні присвоєння в діапазоні 87,5 – 108,0 МГц, зокрема в Одеській області – 4, Сумській – 6, Харківській – 29, Чернігівській – 5; у смузі частот 65,8 – 74 МГц по одному висновку у Харківській та Чернігівській областях, для цифрового наземного телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2 – 22 частотні присвоєння в Одеській області.

Упродовж звітнього року в прикордонних Одеській, Сумській, Харківській, Чернігівській областях оголошено конкурси на мовлення з використанням 19 частотних присвоєнь FM-діапазону, з них 3 – в Одеській, 6 – у Сумській, 6 – у Харківській, 4 – в Чернігівській областях; 22 частотних присвоєння для цифрового мовлення у стандарті DVB-T2 в Одеській області, а також 29 каналів у 21 населеному пункті багатоканальної цифрової телемережі МХ-5 (регіональне/місцеве мовлення): по 1 каналу в 7 населених пунктах Одеської, по 1 каналу в 3 населених пунктах Сумської, 8 каналів у 5 населених пунктах Харківської, 11 каналів у 6 населених пунктах Чернігівської областей.

З метою охоплення населення прикордонних районів Одеської області українським мовленням, враховуючи рішення Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення та рекомендації Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики, Національна рада на підставі отриманих від УДЦР висновків для організації локального цифрового наземного телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2 оголосила конкурс на мовлення у 22 населених пунктах Одеської області. Водночас було замовлено в УДЦР розрахунок додаткових каналів мовлення у 7 населених пунктах області для розширення мережі мовлення загальнонаціонального мультіплексу МХ-1.

Висвітлення в ефірі інформаційних телеканалів тем, присвячених АТО та окупації Криму

Упродовж серпня – вересня 2017 року Національна рада провела моніторинг ефіру 10 інформаційних телеканалів щодо встановлення частки програм і передач, які присвячуються темам АТО та окупації Криму.

До цих тем зараховувалися всі передачі, окремі сюжети, документальні й художні фільми, соціальна реклама та інший контент, що стосувався питань Криму та східних регіонів країни, де тривають воєнні дії, військових на передовій, людей, які допомагають армії, і тих, хто вимушено покинув свої домівки тощо. Зокрема, до категорії «Героїзація учасників АТО, ветеранів АТО, волонтерів» був зарахований телевізійний контент, який ґрунтується на індивідуальних вчинках конкретних людей, які стали прикладом виконання громадянського обов'язку та військової звитяги.

За результатами моніторингу встановлено, що найбільша частка інформації, що була присвячена темі АТО та Криму, трансливалася в ефірі таких інформаційних телеканалів: «Прямий» (24%), «Еспресо» (17%) і «5 канал» (15%). Найменше інформації щодо цих тем зафіксовано в ефірі «Правдатут» (1%) та «News Network» (0,2%).

У грудні 2017 року здійснено тижневий моніторинг 6 загальнонаціональних розважально-інформаційних телеканалів стосовно висвітлення теми АТО та окупації Криму. Загалом найбільше висвітлювали цю тему ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія» (ICTV) – 4,1% і ТРК «Студія «1+1» у формі ТОВ – близько 4% тижневого ефіру, ТОВ ТРК «Україна», ПрАТ ТК «Інтер» та НСТУ – близько 2%. В ефірі ТОВ «ТС «Служба інформації» таких передач не було зафіксовано взагалі.

Своєю чергою обсяг ефіру цих 6 загальнонаціональних розважально-інформаційних телеканалів стосовно висвітленню теми окупації Криму становив лише 0,1% загального хронометражу.

Регулювання ретрансляції іноземних програм на території України

Повноваження Національної ради щодо регулювання наявності іноземних програм у мережах провайдерів програмної послуги України, які є ліцензіатами Національної ради, визначені частиною другою статті 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (суб'єкт господарювання, який перебуває під юрисдикцією України, має на меті здійснювати ретрансляцію програм та передач і отримав на це дозвіл від правовласника (виробника), який не підпадає під юрисдикцію держави-члена Європейського Союзу або держави, яка ратифікувала Європейську конвенцію про транскордонне телебачення, має право здійснювати ретрансляцію програм та передач лише за умови відповідності їх змісту вимогам законодавства України, Європейської конвенції про транскордонне телебачення та у разі їх включення до переліку програм, що ретранслюються, за рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення).

З метою захисту інформаційної безпеки держави Національна рада запобігає поширенню програм російських телевізійних мовників, де свідомо й цілеспрямовано подається неправдива й маніпулятивна інформація про події в Україні і світі, створюється атмосфера ворожого й зневажливого ставлення до українців, історії країни, містяться посягання на суверенітет і цілісність держави, пропагуються цінності так званого «руського мира» тощо.

Із Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України (далі – Перелік) у 2017 році було вилучено 4 програми, а саме

«Дощ» (РФ), «Охотник и рыболов HD» (РФ), «Multimania TV» (Латвія), «Travel and Adventure» (Естонія). Загалом від початку військового конфлікту такі обмеження були застосовані до 80 російських мовників.

Санкцію «оголошення попередження» за поширення програм, які не входять до цього Переліку (порушення частини другої статті 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»), вжито до чотирьох провайдерів програмної послуги: ФОП Максимов С.В., м. Баштанка Миколаївської обл.; ТОВ НВП «ТЕНЕТ», м. Одеса; ФОП Райський І.В., м. Мелітополь Запорізької обл.; ТОВ «ТРК «Контакт-ЛТД», м. Олександрія Кіровоградської обл.

Штрафні санкції за ретрансляцію іноземних програм, щодо яких Національна рада прийняла рішення, що їх зміст не відповідає вимогам законодавства України, було застосовано до п'яти провайдерів: ТОВ «Добро ТВ», м. Добропілля Донецької обл.; ТОВ «Елегант», м. Світлодарськ Донецької обл.; ПП «Торнадо», м. Генічеськ Херсонської обл.; ТОВ «Телерадіокомпанія «Глухівські телекомунікаційні системи», смт Ямпіль Сумської обл.; ФОП Маркелова О.М, с. Водяне Ясинуватського району Донецької обл.

У рамках спільних заходів у сфері інформаційної безпеки представники Національної ради разом із працівниками Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України 2017 року перевірили понад 3000 готелів, баз відпочинку, розважальних закладів щодо виявлення фактів ретрансляції каналів, на які поширюються обмеження. У підсумку зафіксовано 9 випадків таких порушень – готель «Калина» й кафе "Jodi" у місті Харкові, готель «Станіславський» у місті Яремче і готель «Зорепад» у смт Заболотові Івано-Франківської обл., клінічний санаторій «Авангард» у місті Немирові Вінницької області, заклади харчування Житомирської області – кафе «Малуша» у місті Малині, ресторан «Ялинка» у місті Коростені, кафе «Імперія» у смт Першотравневому та центр дозвілля «Релакс» у місті Коростишеві. З керівниками цих закладів проведено відповідну роз'яснювальну роботу, і ретрансляцію каналів припинено. Під час повторних перевірок порушення не фіксувалися.

Представники Національної ради співпрацювали зі Службою безпеки України і щодо порушень зазначених норм законодавства ліцензіатами Національної ради. Так, виявлено 2 факти порушень у діяльності провайдерів програмної послуги ТОВ «Елегант» із міста Світлодарська Донецької області та ПП «Торнадо» із міста Генічеська Херсонської області.

Завдяки спільним діям представників Національної ради і співробітників СБУ було виявлено два факти роботи суб'єктів господарювання, які не мали відповідних дозвільних документів та поширювали ретрансляцію телеканалів, що обмежені для показу на

території України. Так, припинено діяльність провайдерів програмної послуги МПП «Барви» у місті Дубні Рівненської області та ПП «Вінастерікс» у місті Хмільнику Вінницькій області, які створили кабельні мережі й незаконно отримували прибуток.

Захист інформаційного простору у сфері кінематографії

Відповідно до статті 15¹ Закону України «Про кінематографію» центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, забезпечує реалізацію цього Закону шляхом ухвалення рішення про віднесення фільмів до заборонених для розповсюдження і демонстрування на території України. Тому Національна рада з дня набуття чинності цим Законом – 4 червня 2015 року – надсилає до Держкіно інформацію щодо трансляції фільмів з ознаками порушення законодавчих норм для відповідного реагування. 2017 року було поінформовано про зафіксовані випадки у 95 фільмах. Виключно до компетенції Держкіно належить накладання штрафних санкцій за порушення у сфері кінематографії.

Статистика звернень Національної ради до Держкіно за 2015 – 2017 роки

	2015	2016	2017 *
Кількість запитів (кількість листів із фактами ознак порушень)	24	29	12
Загальна кількість звернень Національної ради до Держкіно	103	172	95
Загальна кількість фільмів, щодо яких Національна рада звернулась до Держкіно	63	141	95

* Інформацію за 2017 рік подано станом на 31.12.2017

Результати співпраці Національної ради з Держкіно за 2017 рік**

Назва каналу	Кількість запитів*	Кількість фільмів	Анульовано прокатне посвідчення	Термін дії прав закінчився	Держкіно підтвердило правомірність трансляції	На розгляді Держкіно
1+1	5	5	1	0	4	0
ТЕТ	0	0	0	0	0	0
Інтер	26	26	2	0	19	5
НТН	5	5	0	0	5	0
Україна	40	40	4	0	27	9
ICTV	9	9	0	0	7	2
Новий канал	0	0	0	0	0	0
СТБ	6	6	0	0	3	3
Інші телеканали	4	4	1	0	2	1
ВСЬОГО	95	95	8	0	67	20*

* Інформацію за 2017 рік подано станом на 31.12.2017

** Рішення щодо фільмів не було прийнято станом на 31.12.2017.

За поданням Національної ради у звітному році було анульовано державні прокатні посвідчення на право розповсюдження і демонстрування на території України 8 фільмів. Загалом за період дії зазначеної норми Держкіно анулювало прокатні посвідчення 648 фільмів. На 13 фільмів прокатні посвідчення після анулювання було видано повторно.

Виконання загальнонаціональними телерадіоорганізаціями законодавчих вимог щодо частки національного аудіовізуального продукту

Національна рада у лютому – березні 2017 року провела моніторинги загальнонаціональних мовників щодо дотримання ними вимог законодавства стосовно національного аудіовізуального продукту.

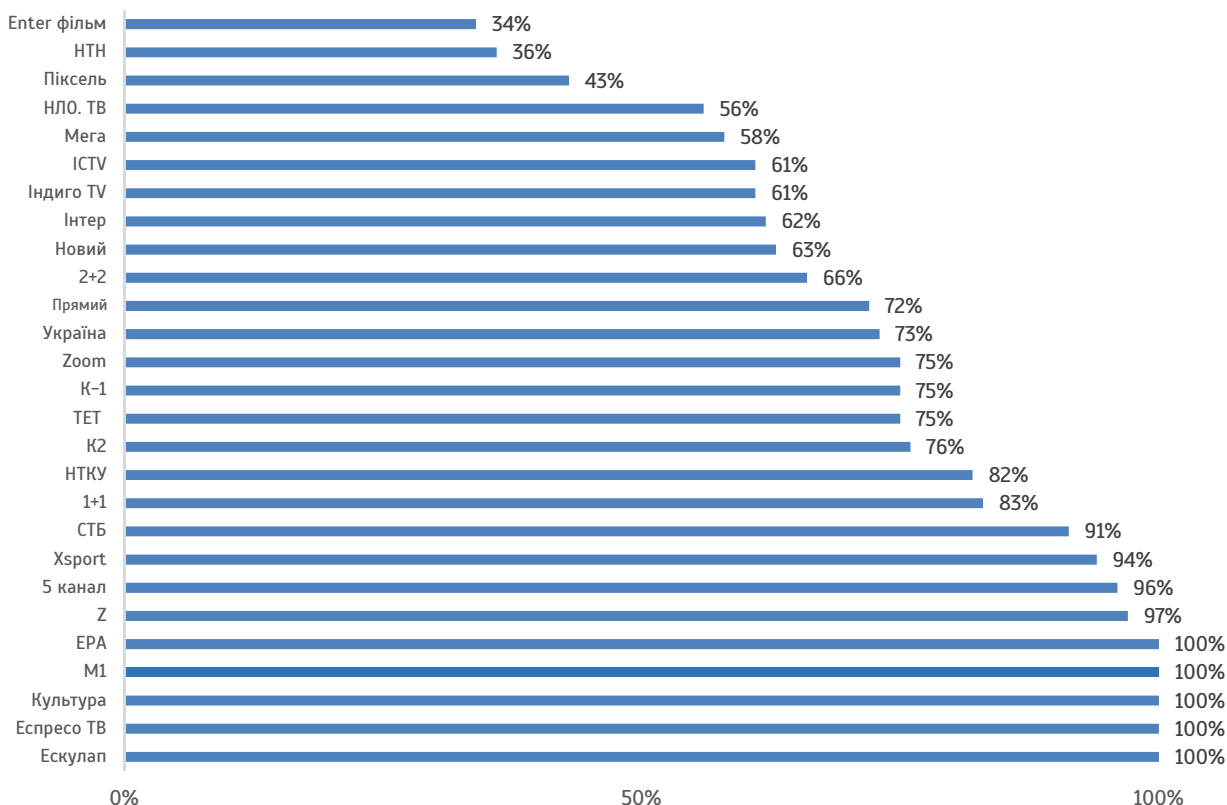
До передач українського виробництва належать передачі, вироблені юридичними та/чи фізичними особами України, в тому числі власні програми і передачі. За умови коли передача створена на замовлення або за участі однієї або кількох юридичних осіб – резидентів держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором та/або державою-окупантом, вона не вважалася передачею європейського чи українського виробництва.

До частки національного аудіовізуального продукту зараховувалися передачі і фільми власного й вітчизняного виробництва, а також

міжпрограмне наповнення (анонси, заставки) та інформація комерційного і некомерційного характеру (реклама, спонсорство, соціальна реклама).

У середньому частка програм українського виробництва в ефірі загальнонаціональних мовників становить 75,2%.

Частка національного аудіовізуального продукту в ефірі загальнонаціональних мовників¹



Недотримання вимог ліцензій у частині національного аудіовізуального продукту (ознаки порушення вимог частини восьмої статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення») були зафіксовані в ефірі ТОВ «Реал Істейт» («2+2»), ТОВ «ТРК «Музика ТВ» («Піксель TV»), ТОВ «ТС «Служба інформації» («НТН»), ТОВ «ТРК «Кіно ТВ» («Enter-фільм»). До цих телерадіоорганізацій було надіслано приписи з вимогою привести свою діяльність у відповідність до вимог чинного законодавства та умов ліцензій. Зазначені телерадіоорганізації виконали приписи, повторних порушень зафіксовано не було.

Також Національна рада проаналізувала трансляцію загальнонаціональними мовниками передач власного виробництва. До них зараховуються передачі, які виробляються телекомпаніями або виконані юридичними та/чи фізичними особами України на замовлення телекомпанії.

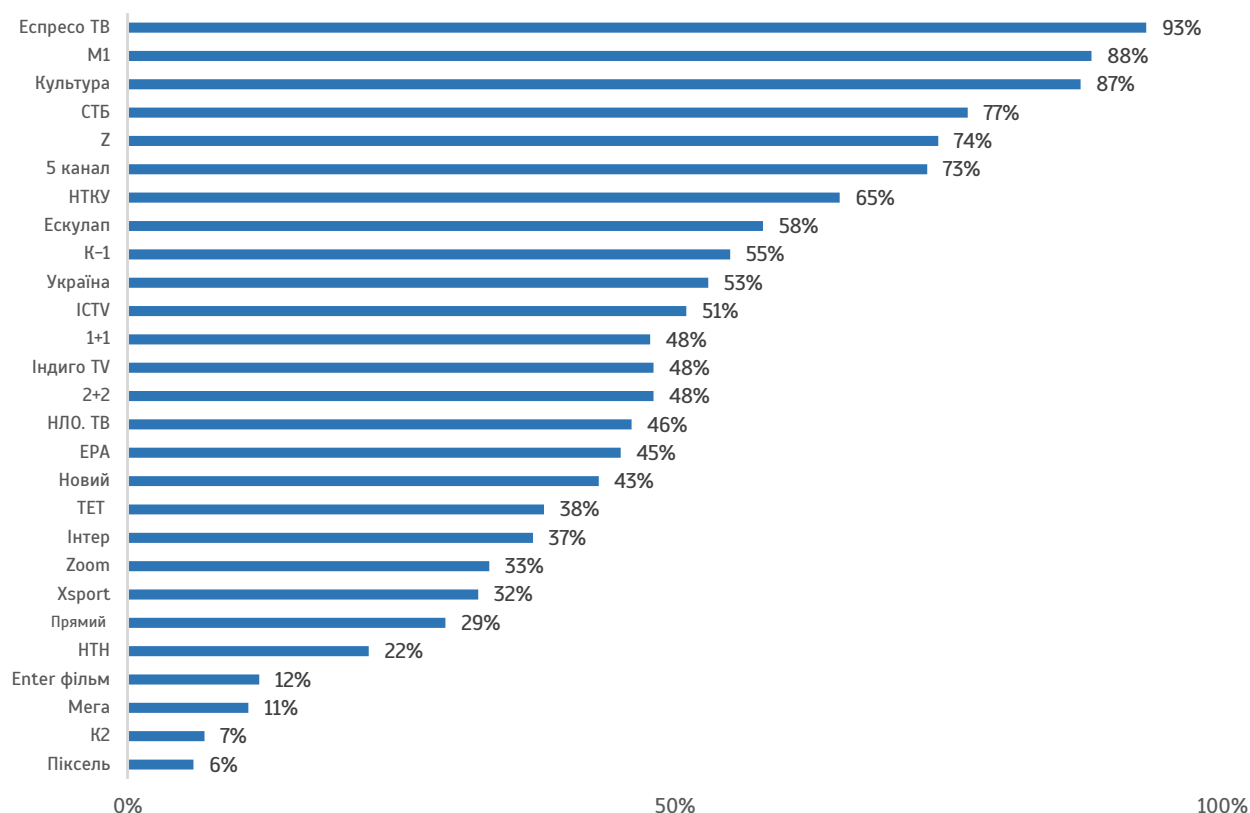
¹ Середньотижневий показник

Зарахування зафіксованих під час моніторингу передач до певної категорії відбувалося на підставі інформації, оприлюдненої під час її трансляції або анонсування в ефірі телерадіоорганізації.

Найвищий показник частки власного продукту (93%) зафіксовано в ефірі ТОВ «Голдберрі» («Еспreso ТВ»), а найнижчий (6%) – в ефірі ТОВ «ТРК «Музика ТВ» («Піксель TV»).

У середньому частка програм власного виробництва в ефірі загальнонаціональних мовників становить 47,3%.

Частка власного продукту в ефірі загальнонаціональних мовників²



Загалом результати моніторингу підтвердили, що більшість телекомпаній виконують умови ліцензії у частині програм власного виробництва. Недотримання вимог ліцензії в частині програм власного виробництва (ознаки порушення вимог частини восьмої статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення») були зафіксовані в ефірі ТОВ «ТК «Мега» («Мега»), ТОВ «Реал Істейт» («2+2»), ТОВ «ТРК «ЕРА» («ЕРА»). До ліцензіатів були надіслані відповідні звернення з вимогою надати пояснення та невідкладно привести діяльність у відповідність до вимог законодавства.

² Середньотижневий показник

Крім того, під час моніторингу ефіру були виявлені ознаки порушень вимог частини четвертої статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» у частині трансляції передач європейського виробництва, а також США та Канади в ефірі таких мовників: ПАТ «ТК «Інтер», ТОВ «ТС «Служба інформації», ТОВ «ТРК «Кіно ТВ», ТОВ «ТРК «Музика ТВ». Національна рада ухвалила рішення про призначення позапланових перевірок цих компаній та за їх результатами застосувала до них санкцію «оголошення попередження».

Дотримання радіомовниками норм щодо ведення програм і обсягу пісень українською мовою

8 листопада 2016 року набула чинності нова редакція Закону України «Про телебачення і радіомовлення», якою визначено, що частка пісень державною мовою в ефірі радіокомпаній протягом першого року з часу ухвалення цих норм має становити 25% загального обсягу пісень, а також не менше як 25% у кожному проміжку часу між 7.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00. Мова ведення передач українською має становити не менше ніж 50% упродовж першого року дії Закону.

На виконання цих вимог Національна рада упродовж року проводила постійні моніторинги ефіру загальнонаціональних, регіональних та місцевих радіостанцій. З метою оптимізації показників під час моніторингу встановлювався обсяг (частка) україномовних пісень від загальної кількості та від загального хронометражу пісень.

Результати моніторингів засвідчують, що більшість радіостанцій виконали вимоги закону щодо 25 відсотків пісень та 50 відсотків ведення передач державною мовою. Порушення є винятками і мають технічний характер. До компаній-порушників застосовано санкцію «стягнення штрафу», що становить 5% ліцензійного збору.

Треба брати до уваги, що частина третя статті 9 цього Закону також передбачає, що при здійсненні радіомовлення телерадіоорганізації, які поширюють музичні твори, серед яких частка пісень офіційними мовами Європейського Союзу відповідно до умов ліцензії становить не менше як 60 відсотків загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше як 60 відсотків загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00, повинні забезпечувати частку пісень державною мовою не менше ніж 25 відсотків загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше ніж 25 відсотків загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00.

Таким правом після переоформлення ліцензій скористалися такі загальнонаціональні радіокомпанії: ПрАТ «Радіокомпанія «Люкс» (позивні «Люкс ФМ»), ТОВ «Телерадіоорганізація «Русское радио – Україна» (позивні «Русское радио»), УК «Телебачення і радіомовлення «ЮТАР» (позивні «KISS FM»), ТОВ «ТРК «Медіа маркет» (позивні «Хіт ФМ»).

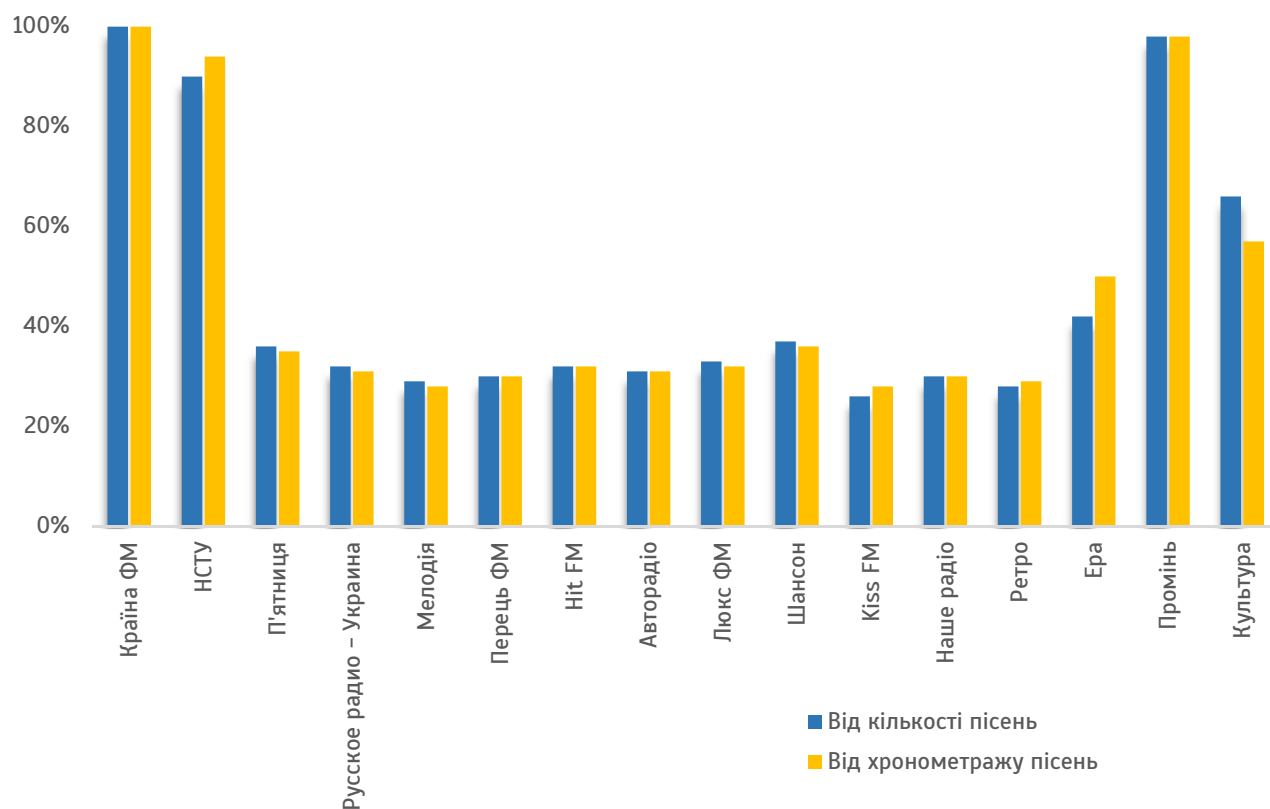
З 8 листопада 2017 року почали діяти інші вимоги, на радіо частка пісень державною мовою має становити 30%, мінімальна частка ведення передач державною мовою – не менше як 55%.

Упродовж листопада – грудня 2017 року було проведено моніторинг мовлення загальнонаціональних радіомовників із метою встановлення обсягу пісень українською мовою, офіційними мовами Європейського Союзу та ведення передач державною мовою. За його результатами було зафіксовано ознаки порушення законодавства в ефірі ДП «Новий обрій» м. Київ (позивні «Радио Пятница»), ТОВ «Телерадіоорганізація «Русское радио – Україна» (позивні «Русское радио»). За фактом виявлених ознак порушень зазначеним радіокомпаніям призначено позапланові перевірки.

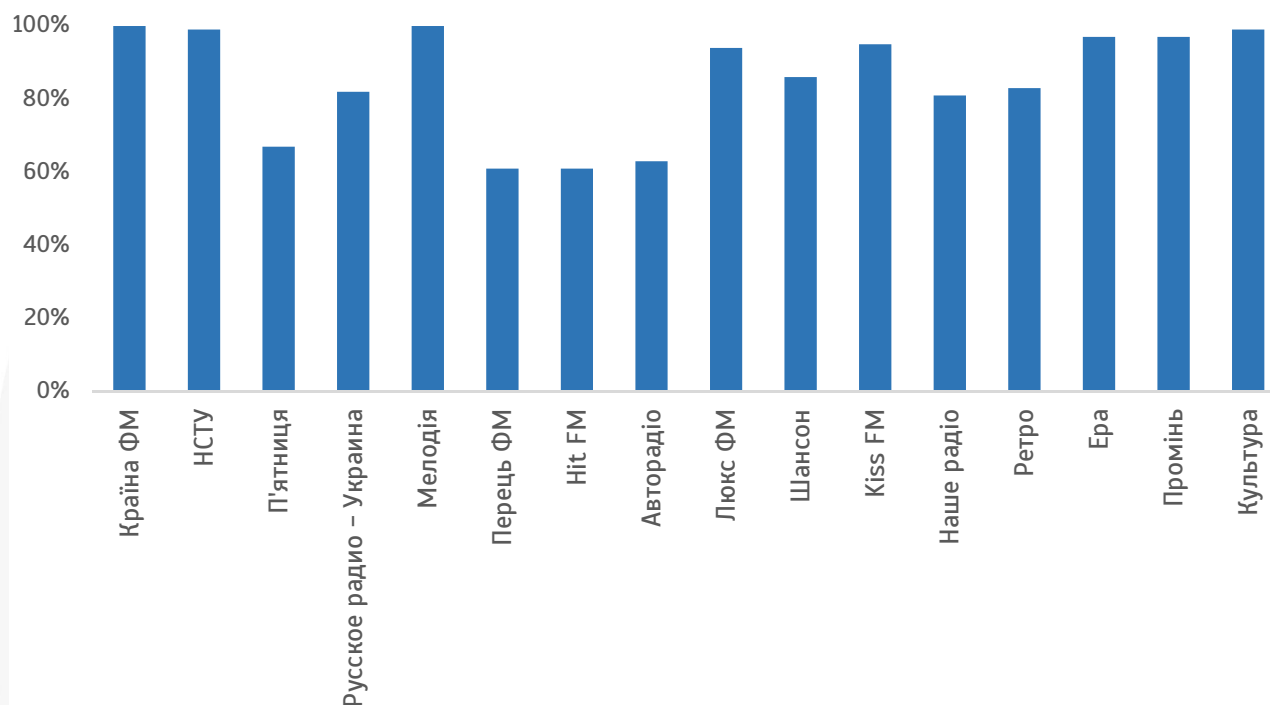
У середньому загальнонаціональні радіостанції перевищують квоти щодо кількості україномовних пісень на 7%, щодо ведення передач державною мовою – на 31%. Регіональні та місцеві радіомовники в середньому мають кращі показники. Квота українських пісень перевищує встановлений мінімум на 19%, частка ведення передач державною мовою – на 38% (станом на річницю набрання чинності законом – жовтень 2017 р.).

Загалом у перший рік дії мовних квот Національна рада провела 12 хвиль моніторинрів загальнонаціональних радіостанцій і 3 хвилі регіональних і місцевих радіостанцій. Було зафіксовано 18 порушень, 13 із них стосувалися обсягу пісень українською мовою. Загальна сума штрафів становила 1 052 476,52 грн.

Дані моніторингу щодо обсягу пісень українською мовою за жовтень 2017 року



Дані моніторингу щодо обсягу добового ведення передач державною мовою за жовтень 2017 року



Виконання вимог щодо обов'язкової частки державної мови на телебаченні

Відповідно до статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» мовні квоти на телебаченні почали діяти з 13 жовтня 2017 року. Національна рада у період із 16 жовтня по 26 листопада 2017 року провела моніторинг ефірів 36 загальнонаціональних і супутникових телеканалів щодо їх дотримання. Обсяг моніторингу для кожного телеканалу становив один тиждень у часовому проміжку з 07:00 до 22:00 години.

Законом передбачено, що в загальному тижневому обсязі мовлення телерадіоорганізацій загальнонаціональної категорії мовлення передачі та/або фільми, виконані державною мовою, мають становити 75 відсотків загальної тривалості передач та/або фільмів (або їх частин) у кожному проміжку між 07:00 та 18:00 і між 18:00 та 22:00.

Телерадіоорганізації забезпечують частку передач новин державною мовою в обсязі не менше як 75 відсотків загальної тривалості всіх передач новин, поширених телерадіоорганізацією у кожному проміжку часу між 07:00 та 18:00 і між 18:00 та 22:00.

У перехідний період, який триватиме до 13 жовтня 2018 року, до частки передач і фільмів, виконаних державною мовою зараховуються:

- передачі і фільми власного виробництва та національний аудіовізуальний продукт;
- передачі і фільми, які повністю озвучено чи дубльовано державною мовою;
- передачі, ведення яких було державною мовою.

Моніторингом зафіксовано, що в середньому показник виконання вимог законодавства в перехідний період дії мовних квот серед усіх телеканалів становить 98%. Таким чином, усі 36 телеканалів продемонстрували значно вищу частку української мови згідно з вимогами законодавства, ніж встановлена законом квота 75%. При цьому у 32 із 36 телеканалів показник виконання вимог законодавства в перехідний період дорівнює або вищий за 90%.

Також Національна рада зафіксувала домінування національного продукту в ефірі загальнонаціональних телеканалів. Це свідчить про певний рівень розвитку вітчизняних телеканалів і виробників, які спроможні наповнювати телевізійний ефір власними аудіовізуальними творами.

Було визначено і фактичні обсяги української мови у часовому проміжку з 07:00 до 22:00 години, сюди зараховувалися і двомовні передачі. Таким чином, середній показник фактичної української мови на телебаченні становить 86%.

При цьому найбільше державної мови звучить в ефірі дитячих телеканалів. Три телеканали – «Піксель», «ПлюсПлюс» і «Малютко» – є на 100% україномовними.

На другому місці – інформаційні телеканали. Ефір 11 інформаційних телеканалів є україномовним на 95%.

Пізнавальні телеканали на третьому місці з часткою української мови 82%. Далі йдуть розважальні телеканали, де частка української мови становить 80% і розважально-інформаційні – 73%.

21 із 36 телеканалів демонструють вищу за середню частку української мови (86%).

Серед інформаційних телеканалів лідерами є «hromadske.tv» (100%), «Еспreso» (100%), «5 канал» (99%).

З-поміж розважально-інформаційних телеканалів найбільша частка української мови в ефірі суспільного телеканалу «UA:Перший» (100%), а також «1+1» (83%) і «НТН» (75%).

Лідерами серед розважальних телеканалів є «М1» (100%), «ТЕТ» (100%), «Новий» (100%), серед пізнавальних телеканалів – «Культура» (100%) і «Мега» (98%).

Також Національна рада у своєму моніторингу звернула увагу на російськомовні передачі. Серед розважально-інформаційних телеканалів таких найбільше в ефірі телеканалів «Інтер» (63%), «Україна» (34%) та «ICTV» (26%).

З-поміж інформаційних телеканалів – в ефірі «112 Україна» (21%), «ПравдаТУТ» (10%) і «NewsNetwork» (7%).

Серед розважальних телеканалів найбільша частка російськомовних передач на телеканалах «Індиго» (63%), «K1» (39%), «Enter-фільм» (35%), серед пізнавальних – на телеканалі «Ескулап» – 51%.

На дитячому телеканалі «LaLe» російськомовні передачі становлять 0,2%.

Мови національних меншин в ефірі телевізійних і радіомовників

Перелік іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України у звітному році поповнився 19 програмами. Загалом наприкінці 2017 року до нього входять 170 програм переважно пізнавального, дитячого, музичного та розважального форматів, які перебувають під юрисдикцією 22 країн.

92,4% – програми Європейського Союзу. Мовники решти країн, окрім ЄС і СНД, становлять лише 4,2% (США, Китай, Ізраїль, Корея, Туреччина, Канада).

Основними мовами іноземних програм, що входять до цього Переліку, є англійська – 36 мовників, російська – 26, російська і англійська – 61. Французька мова повністю або частково наявна в 15 програмах, 10 програм ведуть мовлення польською мовою, у 8 іноземних мовників наявна українськомовна звукова доріжка.

Регіональні дирекції НСТУ та низка приватних телерадіокомпаній під час трансляції своїх програм використовують мови національних меншин, які компактно проживають на певній території. Зокрема, передачі мовою нацменшин, регіональною мовою поширюються в ефірі телерадіоорганізацій Закарпатської, Одеської, Чернівецької, Львівської та Житомирської областей.

На території Закарпатської області Закарпатська регіональна дирекція НСТУ (логотип «Тиса 1»), окрім української, виробляє програми угорською, румунською, словацькою, німецькою, ромською, російською та русинською мовами. У цьому регіоні є приватні радіостанції з мовленням угорською мовою.

В Одеській області Ізмаїльська студія телебачення та ТОВ «Телерадіокомпанія «Південна Хвиля-ТВ» випускають програми молдавською, гагаузькою і болгарською мовами (новини краю, інформація про роботу національно-культурних центрів, висвітлення релігійних свят тощо). Одеська регіональна дирекція НСТУ має багаторічний досвід ведення регулярних передач молдавською («Плаюл натал»), болгарською («Роден край») і гагаузькою («Ана тарафи») мовами. Це щотижневі тележурнали про діяльність національно-культурних товариств, відродження національних мов і культур, про історію етносу в Україні.

У Чернівецькій області регіональна дирекція НСТУ готує телевізійні (аналоговий та цифровий формат) і радіопрограми румунською мовою. Частка румунськомовного контенту становить 8% загального обсягу мовлення в аналоговому форматі (від загального обсягу мовлення 4 год. на добу) та 3% – у цифровому форматі (від загального обсягу мовлення 24 год. на добу).

У Львівській та Житомирській областях приватні телерадіокомпанії транслюють програми польською мовою. Кримськотатарською мовою в Україні здійснює телерадіомовлення ТОВ ТК «Атлант-СВ» (позивні «Радіо Мейдан» і логотип «ATR Т») і дитячий телеканал «LaLe», в ефірі якого майже 99% – це мова корінного народу Криму.

Відповідно до Методики розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дубліката ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги передбачено можливість зменшення розміру ліцензійного збору, якщо телерадіоорганізація у програмному наповненні використовує переважно програми вітчизняного виробництва та/або дитячі, освітні програми вітчизняного виробництва. За бажанням мовника такими програмами можуть бути аудіовізуальні твори, виконані мовами національних меншин.

Розвиток Суспільного мовлення

19 січня 2017 року Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України» зареєстровано як юридичну особу і припинено юридичну особу НТКУ. З дня реєстрації ПАТ «НСТУ» Наглядова рада, процедурою обрання якої відповідно до законодавчих норм опікувалася Національна рада, вступила у свої повноваження. Відповідне рішення також було ухвалене 19 січня.

Члени Наглядової ради обрали з-поміж себе голову – Тетяну Лебедєву, заступника – Світлану Остапу і секретаря – Вадима Міського. 10 квітня Наглядова рада НСТУ обрала голову правління суспільного мовника терміном на чотири роки. За результатами таємного голосування ним став Зураб Аласанія.

У лютому 2017 року депутатська фракція Радикальної партії хотіла відкликати свого представника В'ячеслава Козака зі складу Наглядової ради та замінити його іншою особою – Валентиною Руденко. Оскільки Національну раду не було повідомлено про жодну із передбачених законом підстав для припинення повноважень члена Наглядової ради, регулятор не ухвалював рішення про зміну в складі Наглядової ради НСТУ.

Згодом до Національної ради надійшли дві заяви від членів Наглядової ради про складання ними повноважень за власним бажанням. Так, 24 жовтня зареєстровано заяву від члена Наглядової ради Віталія Портникова, кандидатуру якого було висунуто від депутатської фракції політичної партії «Народний фронт». Національна рада письмово звернулася до цієї депутатської фракції із проханням визначитися з новою кандидатурою до

складу Наглядової ради, однак відповідних пропозицій станом на грудень 2017 року не надійшло.

Також заяву про складання повноважень за власним бажанням 28 листопада подав до Національної ради член Наглядової ради Тарас Шевченко, обраний під час проведення конференції у правозахисній сфері. Національна рада розглянула цю заяву на засіданні 7 грудня 2017 року. Відповідно до законодавчих норм і пункту 4 розділу V Порядку проведення конференцій громадських об'єднань та асоціацій, обрання членів Наглядової ради публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» та припинення їхніх повноважень у разі дострокового припинення повноважень члена Наглядової ради НСТУ з числа представників об'єднань Національна рада ухвалює рішення про обрання членом Наглядової ради НСТУ наступного за кількістю балів кандидата, зазначеного в протоколі відповідної конференції. Згідно із протоколом конференції у правозахисній сфері, яка відбулася 21 жовтня 2015 року, наступним кандидатом на входження до складу Наглядової ради за кількістю балів був Олександр Павліченко, якого рекомендувала громадська організація «Харківська правозахисна група». Отже, до Наглядової ради замість Тараса Шевченка увійшов Олександр Павліченко, про що ухвалено відповідне рішення.

У березні 2017 року Національна рада завершила ухвалення всіх необхідних рішень щодо переоформлення ліцензій НТКУ на НСТУ. Таким чином, завершився етап переоформлення ліцензій державного мовника на суспільного та розпочався новий – щодо об'єднання ліцензій. Станом на грудень 2017 року 86 ліцензій на радіомовлення об'єднано в 3 ліцензії.

В усьому світі головною умовою належного функціонування суспільних мовників є їх незалежність, у тому числі і фінансова. У Державному бюджеті України на 2018 рік, ухваленому 7 грудня 2017 року, зазначено, що фінансова підтримка НСТУ на 2018 рік становить 776 563,1 тис. грн. Це вдвічі менше ніж передбачено законодавчими нормами, відповідно до яких фінансове забезпечення НСТУ має становити 0,2% видатків загального фонду Державного бюджету України за попередній рік.

Національна рада підтримує позицію НСТУ при перегляді Державного бюджету на 2018 рік врахувати необхідність збільшення її фінансування для повноцінного виконання компанією всіх повноважень, покладених на неї Законом України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України», зокрема і щодо освоєння нових радіочастотних присвоєнь.

Загальна кількість радіочастот у FM-діапазоні та діапазоні середніх хвиль, що належать НСТУ, кількість FM-частот, які НСТУ отримало на конкурсах упродовж 2015 – 2017 років, а також кількість каналів і перелік населених пунктів в зоні проведення АТО, де здійснюється мовлення НСТУ, наведено в додатках № 1 – 4.

Розвиток каналів і мереж мовлення

У звітному році й далі тривала активна робота Національної ради щодо створення і розвитку каналів мовлення. До регуляторного органу звернулися 44 телерадіокомпанії/суб'єкти господарювання з метою прорахунку:

319 цифрових телевізійних каналів мовлення у стандарті DVB-T2/DVB-T в усіх областях України;

2 цифрових радіоканалів мовлення у стандарті DAB+ у місті Києві;

202 радіоканалів мовлення у FM-діапазоні в усіх областях України;

20 радіоканалів мовлення у смузі частот 65,8 – 74,0 МГц у різних регіонах України;

8 радіоканалів мовлення у СХ-діапазоні в 5 областях України.

З метою створення і розвитку телерадіоканалів мовлення Національна рада ухвалила 16 рішень, відповідно до яких до ДП «УДЦР» направлено 34 замовлення.

Стан ефірних телерадіомереж

2017 рік характеризується значним розвитком ефірного радіомовлення. Аналіз освоєних частотних присвоєнь свідчить про поступове вирівнювання потенціалу мовлення в усіх регіонах країни з більш високим рівнем освоєння ресурсу для великих населених пунктів. Оскільки телерадіопростір України мав тенденцію перенасичення ефірними наземними засобами мовлення обласних центрів порівняно з територіями цих областей, Національна рада на нинішньому етапі освоєння ресурсу ефірного радіомовлення сприяє рівномірному й максимально ефективному його розподілу між регіонами і містами України, надаючи перевагу розвитку місцевого мовлення.

Шанс розпочати діяльність отримало локальне (місцеве) мовлення саме в невеликих населених пунктах, у звітний період ліцензії на ефірне радіомовлення з використанням 23 частотних присвоєнь отримали 18 нових мовників.

Переліки телерадіоорганізацій, що здійснюють загальнонаціональне, регіональне аналогове телевізійне мовлення та/або цифрове телевізійне мовлення у стандарті DVB-T2, переліки телерадіоорганізацій, що здійснюють загальнонаціональне та регіональне радіомовлення, а також порівняльна таблиця виданих частотних присвоєнь для радіомовлення за територіальними категоріями мовлення упродовж 2015–2017 років, наведено в додатках № 5 – 9.

Стан використання кабельних мереж, мереж МІТРС, супутникових каналів і проводового мовлення

У звітному періоді розвиток і створення нових кабельних мереж сповільнилися насамперед через кардинальні зміни в підходах до формування універсальної програмної послуги. На виконання пункту 1 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» і пункту 4 розділу III Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору України провайдери програмної послуги постали перед вибором: або платити телерадіоорганізаціям за право ретрансляції загальнонаціональних рейтингових каналів (які раніше ретранслявалися безкоштовно), або вилучати їх зі своїх мереж, залишивши в пакетах лише телепрограми, прямо передбачені законом (НСТУ, Парламентський телеканал «Рада», місцеві ефірні телеканали). Для низки провайдерів програмної послуги, зважаючи на нинішню економічну ситуацію, така нова законодавча вимога стала додатковим фінансовим тягарем.

Основною тенденцією звітного періоду стало поєднання в одній ліцензії провайдера програмної послуги різних технологій розповсюдження програм (аналогової, цифрової та IPTV), що було обумовлене оновленням Положенням про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги. На кінець 2017 року 710 ліцензіатів надають програмні послуги з використанням аналогової, цифрової та IPTV-технологій, при цьому використовують ресурси 1012 багатоканальних телемереж. 9 провайдерів програмної послуги використовують 11 телемереж із використанням технології типу «МІТРС». Систему «ММDS» використовують 6 провайдерів із використанням 24 телемереж.

Розвиток супутникових каналів

Вітчизняне супутникове мовлення у 2017 році поповнилося 10 новими програмами, натомість було припинено мовлення 9 програм, в основному через фінансові труднощі. 98 телекомпаній і 3 радіокомпанії володіють ліцензіями на супутникове мовлення. Збільшується кількість програм у форматі високої розподільної здатності (HD, MPEG-4). За відсутності вітчизняного супутника українські телерадіоорганізації і далі орендують потужності закордонних супутникових мереж. Інформація щодо стану використання телерадіоорганізаціями України мереж іноземних супутникових ретрансляторів, а також щодо розміщення вітчизняних телерадіопрограм на іноземних супутниках за 2017 рік відображена у Додатках № 10 – 12.

Проводові мережі мовлення, перехід до ефірного малопотужного мовлення

Як і в попередні роки, 2017-го зберігалася тенденція до зменшення кількості домогосподарств, помешкання яких підключено до проводового мовлення. Згідно зі статистичними даними, оприлюдненими на сайті Укртелекому, наявність радіоточок в країні неухильно скорочується (1990 р. – 19,0 млн.; 2006 р. – 6,0 млн.; 2008 р. – 4,7 млн.; 2012 р. – 1,9 млн.; 2014 р. – 1,5 млн.; 2015 р. – 1,2 млн.; 2016 р. – менше ніж 1,0 млн.; 2017 р. – менше ніж 700 тис.). Як бачимо, відбувається поступовий занепад цієї технології поширення радіопрограм. Зазвичай радіоточки ще залишаються у районних центрах і наближених до них населених пунктах, натомість у віддалених населених пунктах проводового мовлення майже немає через пошкодження або відсутність магістральних ліній.

Основною причиною занепаду цієї технології доставки радіосигналу є нерентабельність цього виду мовлення, зважаючи на низьку абонентну плату і як наслідок – брак коштів на ремонт і відновлення ліній зв'язку.

Як відомо, під час приватизації компанії ПАТ «Укртелеком» у 2011 році не були враховані державні інтереси в частині підтримки/модернізації мереж проводового мовлення. Нині ця сфера принципово програє усім новітнім телекомунікаційним засобам передачі інформації через свою застарілість. Модернізація інфраструктури проводового мовлення стратегічно не зможе вирішити поставлені завдання (надання доступу до мережі Інтернет, телебачення, сповіщення населення), оскільки ресурси мережі та її телекомунікаційні можливості дуже обмежені.

Додаткові причини, які також гальмують розвиток місцевих мовників у проводовій мережі, – це незначні часові проміжки для мовлення (1 год. 15 хв./тиждень) та проблеми із фінансуванням комунальних ЗМІ.

Власники 13 ліцензій на проводове мовлення у 2017 році не продовжили термін їх дії, незважаючи на відносно низькі ліцензійні платежі за продовження терміну дії ліцензії. Частина радіокомпаній міськрайонного мовлення, в яких закінчився термін дії ліцензій на мовлення, все ж продовжила їх та привела свої сітки мовлення у відповідність до рішення Національної ради від 23 березня 2017 року № 410 про переоформлення ліцензій ПАТ «НСТУ».

Усвідомлюючи невідворотність темпів зменшення кількості радіоточок проводового мовлення, Національна рада разом з іншими державними органами та установами запровадила проект заміщення цієї технології у діапазоні 87,5 –108 МГц на малопотужне FM-мовлення для забезпечення невеликих населених пунктів програмами суспільного і місцевого радіомовлення.

Національна рада всіляко сприяє впровадженню цього проекту. 2017 року близько 20 місцевих мовників із різних регіонів України вже розпочали реалізовувати заходи щодо переходу на малопотужне ефірне мовлення у FM-діапазоні. З метою інформування і роз'яснення всіх необхідних процедур Національна рада розробила покрокову інструкцію щодо організації місцевого радіомовлення, мовлення територіальних громад, яку розміщено на офіційному веб-сайті. У межах компетенції регулятор сприяє відновленню мовлення в зоні проведення антитерористичної операції та презентував проект «Розвиток малопотужного місцевого FM-мовлення в зоні АТО» в рамках зазначеної ініціативи.

Проект переходу редакцій проводового мовлення на малопотужне FM-мовлення є одним із перших кроків на шляху впровадження мовлення громад як третього виду мовлення, поряд із комерційним та суспільним. Основна його мета – сприяння поширенню українського мовлення на прикордонних територіях України, розвиток локального мовлення й оперативне інформування територіальних громад про надзвичайні ситуації.

Перехід до цифрового ефірного телерадіомовлення

Національна рада у складі Міжвідомчої координаційної групи з упровадження цифрового телерадіомовлення веде роботу над виконанням Плану заходів, який затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 року № 788-р. Відповідно до нього Національна рада є відповідальною за виконання низки заходів, серед яких підготовка плану поетапного вимкнення аналогового телерадіомовлення згідно з Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору.

На початку 2017 року серед основних телевізійних медіа-груп загострилася дискусія щодо дотримання встановлених термінів вимкнення аналогового телевізійного мовлення в Україні. Так, «Inter Media Group» і «1+1 Media» звернулися до Кабінету Міністрів України щодо відтермінування вимкнення аналогового сигналу до 2019 року, а «Медіа Група Україна» і «StarLightMedia» у своєму зверненні до Уряду наполягали на завершенні переходу на цифрове мовлення та вимкненні аналогового сигналу в термін, визначений Планом використання радіочастотного ресурсу України.

Враховуючи це, Національна рада провела низку зустрічей із зацікавленими сторонами, за результатами яких було складено план дій для вирішення суперечливих питань. Станом на червень 2017 року телевізійні медіа-групи узгодили позицію щодо необхідності визначення переліку зон розбіжностей – територій, де наразі наявний аналоговий сигнал і відсутній цифровий, та окремих населених пунктів, що потребують

проведення порівняльного аналізу покриття. Провайдер програмної послуги та медіа-групи провели спільну роботу щодо визначення кількості додаткових передавачів та модернізації наявних цифрових станцій.

Водночас на дату вимкнення аналогового телебачення, визначену постановою Кабінету Міністрів (30.06.2017), невирішеними залишалися питання:

- визначення джерела фінансування придбання перетворювачів цифрового сигналу для малозахисених верств населення;
- створення call-центру, визначення джерела фінансування робіт із його створення та подальшого функціонування;
- фінансування заходів із проведення розгорнутої інформаційної кампанії тощо.

Ці фактори не дозволяли до 30 червня 2017 року розробити виважений План поетапного вимкнення аналогового телебачення та провести комплекс заходів, що передують його виконанню.

Зважаючи на ці та інші проблеми із впровадженням цифрового телебачення, постановою Уряду від 19 липня 2017 № 563 термін припинення радіотехнології аналогового телевізійного мовлення було перенесено на 30 березня 2018 року.

Однією з причин відкладення остаточного переходу на цифру є недостатній рівень покриття цифровим сигналом. Серед найважливіших пріоритетних завдань роботи Міжвідомчої координаційної групи з впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення – визначення контрольних вимірювань зон покриття РЕЗ цифрового наземного телевізійного мовлення стандарту DVB-T2.

На замовлення представників медіа-галузі – ТОВ «ТРК «Студія 1+1» і ПрАТ «Телеканал «Інтер» – було вирішено провести вимірювання зони покриття РЕЗ цифрового наземного телевізійного мовлення стандарту DVB-T2 для фіксованого прийому сигналу у Волинській області.

Розроблена УДЦР 31.12.2015 Методика «Метрологія. Визначення зони покриття мережі цифрового наземного телевізійного мовлення стандарту DVB-T2» дає змогу визначити зони покриття території та охоплення населення України цифровим наземним телевізійним мовленням стандарту DVB-T2, а також реальний стан надання послуг цифрового телевізійного мовлення операторами цифрових багатоканальних телемереж. На початку жовтня надано перші результати вимірювань покриття цифрової ефірної багатоканальної мережі МХ-1 у Волинській області, які УДЦР проводив упродовж червня–серпня.

Результати аналізу та вимірів свідчать про те, що 95% населення Волинської області має можливість доступу до цифрової мережі МХ-1. Вимірювання та визначення зони покриття території та охоплення

населення Волинської області цифровим наземним телевізійним мовленням є одним із фундаментальних кроків на шляху до підготовки Плану поетапного вимкнення аналогового телебачення.

Національна рада у звітному році також проводила зустрічі з представниками провідних медіа-груп за участі представників Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – Адміністрації Держспецзв'язку), Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ), УДЦР, Концерну РРТ, ТОВ «Зеонбуд», під час яких обговорено можливі сценарії відключення аналогового телебачення. Більшість телекомпаній погодила, що завершення переходу від аналогового до цифрового мовлення має відбуватися в терміни, визначені Планом використання радіочастотного ресурсу. До того ж, телеканали можуть припинити використання аналогових каналів мовлення за власним бажанням, звернувшись до Національної ради з відповідною заявою раніше терміну, вказаного в Плані.

Водночас Національна рада вважає за необхідне проводити поетапне вимкнення аналогового мовлення, враховуючи необхідність захисту інформаційного простору України. Внесення областей і населених пунктів України до відповідного етапу вимкнення аналогового телебачення має здійснюватися з урахуванням забезпечення безперервності мовлення телекомпаній та можливості прийому їх сигналу населенням, ефективного використання радіочастотного ресурсу й технічних можливостей стандарту DVB-T2.

Регулятор вважає за доцільне в останню чергу вимикати телеканали, які використовуються НСТУ, місцевими та регіональними телерадіокомпаніями, що не мають ліцензії на цифрове мовлення, за умови нестворення завад цифровим засобам мовлення, та канали, що працюють на прикордонних територіях із країною-агресором і Республікою Молдовою, а також у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (окуповані території Донецької, Луганської областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя), на територіях, які розташовані на лінії зіткнення, а також на територіях, які межують із тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим.

Наприкінці року Національна рада на виконання Плану заходів із впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України, представила Міжвідомчій координаційній групі з впровадження цифрового телерадіомовлення при Адміністрації Держспецзв'язку План поетапного вимкнення аналогового телевізійного мовлення, який нею був схвалений.

Проект Плану вимкнення складається з трьох етапів, першим із яких є вимкнення аналогового мовлення в окремій області. Це передбачено з

метою цього є виявлення та врахування в подальшому проблемних ситуацій, які можуть виникнути під час здійснення заходів із вимкнення аналогового мовлення в країні в цілому.

Виходячи з показників охоплення населення, насичення цифровими приймачами, географічного розташування, для визначення області, де можна розпочати вимкнення аналогового мовлення, пропонуються такі: Волинська, Житомирська, Київська (у тому числі м. Київ), Кіровоградська та Одеська.

Втім, для проведення комплексу заходів із вимкнення аналогового мовлення у будь-якій області, виконання яких покладається на різні міністерства та відомства, потрібна особиста активна участь місцевих органів влади у вирішенні низки завдань, зокрема щодо створення мереж консультаційних центрів, вирішення питань із забезпечення сет-топ-боксами мало захищених верств населення, проведення рекламної кампанії тощо.

Сподіваємося, що План вимкнення буде протокольно затверджений робочою групою при Кабінеті Міністрів України під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра – Міністра економічного розвитку і торгівлі С. Кубіва, проте зважаючи на строк дії аналогового телебачення, Національна рада активно працює над заходами, визначеними у цьому документі.

З огляду на необхідність протидії інформаційній агресії Російської Федерації, Національна рада розуміє, що повне вимкнення аналогового телебачення по всій країні може призвести до засилля російської пропаганди на територіях проведення антитерористичної операції та у прикордонних областях.

У зв'язку із зазначеним, до Міністерства інформаційної політики адресовано звернення щодо визначення населених пунктів, де, виходячи з інтересів національної безпеки, доцільно залишити роботу аналогових засобів мовлення.

На виконання Плану заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення до розбудови національної цифрової мережі залучено Концерн RPT. Наразі триває робота з перепланування частотних виділень плану GE06 у смузі радіочастот 174–230 МГц у стандарті DVB-T2 для створення загальнонаціонального мультиплексу в метровому діапазоні.

Оскільки на цей час роботи з перепланування частотних присвоєнь і виділень у смузі частот 470–862 МГц із метою вивільнення смуг частот I та II цифрових дивідендів не завершені, УДЦР не надав Національній раді висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом для потреб місцевого (локального) цифрового мовлення.

14 вересня 2017 року регулятор на підставі висновків УДЦР щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для

потреб цифрового наземного телевізійного мовлення у 22 населених пунктах Одеської області ухвалив рішення про оголошення конкурсу на багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу у стандарті DVB-T/T2 у цій області. Оператором телекомунікацій нової цифрової телемережі визначено Одеську філію Концерну РРТ. 27 грудня 2017 року підбито підсумки цього конкурсу. Переможцями на 8 місць у цьому мультиплексі стали такі телерадіокомпанії:

- ТОВ «Телерадіокомпанія Клуб-ТВ», м. Одеса («GTV»);
- ТОВ «Телерадіокомпанія «Андсер», м. Одеса («A1»);
- ТОВ «Телерадіокомпанія «Південна хвиля-ТВ», м. Одеса («ЮЖНАЯ ВОЛНА»);
- ТОВ «Телерадіокомпанія «Моя Одеса», м. Одеса («ДУМСКАЯ.TV»);
- ТОВ «Реноме Інет», м. Одеса («OLVIA»);
- ТОВ «Телерадіокомпанія «Одеса 1», м. Київ («ОДЕСА 1»);
- ТОВ «Гравіс», м. Київ («ПЛЮСПЛЮС»);
- ТОВ ТРК «Нова Одеса», м. Одеса («1 ПЕРВЫЙ ГОРОДСКОЙ»).

Вони мовитимуть у таких населених пунктах області: Одесі, Миколаївці Овідіопольського району, Петрівську Тарутинського району, Сараті, Тарутиному, Болграді, Вилковому Кілійського району, Городньому Болградського району, Ізмаїлі, Кам'янському Арцизького району, Кілії, Рені, Балті, Березівці, Великій Михайлівці, Ковбасовій Полянці, Кодимі, Вестерничанах, Любашівці, Миколаївці, Петровірівці Ширяївського району і Роздільній.

Також у 2017 році Національною радою було оголошено три конкурси на отримання ліцензії на багатоканальне мовлення. 17 травня 2017 року було оголошено конкурс на отримання ліцензії на багатоканальне мовлення з використанням 50 ТВК (стандарт DVB-T2) у с. Чонгарі Херсонської області, де оператором телекомунікацій визначено ТОВ «Телемережі України». Переможцями стали 5 телерадіокомпаній:

- Національна суспільна телерадіокомпанія («UA:КРИМ»);
- ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія»;
- ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія» («ICTV»);
- ПІІ ТОВ «Телерадіокомпанія «НБМ»;
- ТОВ «Телеканал «Прямий».

2 серпня 2017 року оголошено конкурс на вільний загальнонаціональний канал мовлення у телемережі МХ-5. Серед 5 претендентів переможцем визначено ДП «Парламентський телеканал «Рада», м. Київ.

4 жовтня 2017 року оголошено конкурс на 120 вільних місцевих (регіональних) каналів (програм) мовлення у багатоканальній телемережі МХ-5 у стандарті DVB-T2 (MPEG-4) у 85 населених пунктах, оператор ТОВ

«Зеонбуд». Підсумки мають бути підбиті до 1 лютого 2018 року.

Відповідно до Плану заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 788-р, Національна рада опрацьовує питання щодо концепції використання смуги радіочастот 174–230 МГц.

Наприкінці 2016 року Національна рада звернулася до Адміністрації Держспецзв'язку щодо внесення змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815 (далі – План використання), в частині перенесення радіотехнології «Цифрове наземне радіомовлення стандарту T-DAB» з розділу II «Перспективні для впровадження радіотехнології» до розділу I «Діючі радіотехнології» у смузі радіочастот 174 – 230 МГц.

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 року № 265 «Про внесення змін до Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України та Плану використання радіочастотного ресурсу України» затверджено зміни, якими з-поміж іншого доповнено Розділ I «Діючі радіотехнології» Плану використання позицією 37.2 «Цифрове наземне звукове мовлення стандарту T-DAB».

Також за підтримки Ради Європи Національна рада 1 червня 2017 року провела круглий стіл «Перспективи організації та розвитку цифрового радіомовлення в Україні. Актуальність реалізації проекту у м. Києві» за участі Концерну РРТ, УДЦР, НСТУ, радіогруп і представників галузі. Під час цього заходу обговорено наявність радіочастотного ресурсу, технічні можливості та організаційні питання впровадження цифрового наземного звукового мовлення DAB+ у смузі радіочастот 174 – 230 МГц. Було вирішено реалізувати «пілотний проект» із впровадження цифрового радіо в місті Києві.

Відповідно до рішення Національної ради від 27.07.2017 № 1364 «Про замовлення в ДП «УДЦР» розроблення висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення» до УДЦР направлено відповідне подання щодо замовлення висновків (цифрове наземне звукове мовлення, стандарт DAB+) у м. Києві.

Результатом зазначених заходів є оголошення конкурсу на 14 місць для здійснення звукового мовлення.

Так, Національна рада 21 грудня 2017 року ухвалила рішення «Про оголошення конкурсу на отримання ліцензії на радіомовлення у ефірній цифровій багатоканальній телемережі (стандарт T-DAB) із використанням радіочастотного ресурсу». Умови конкурсу передбачають: встановлення конкурсної гарантії в розмірі 10% від максимального розміру ліцензійного

збору, граничний обсяг мовлення – 24 години на добу, оператор багатоканальної мережі – Концерн РРТ, територія розповсюдження програм – м. Київ у частотному блоці 7D. За умовами конкурсу має бути встановлено два передавачі в межах міста Києва, потужностями 1 та 2 кВт.

Представники Національної ради беруть активну участь у засіданнях Робочої групи з питань впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, створеної в рамках виконання Указу Президента України від 21.07.2015 № 445 та Плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 1232-р.

У рамках цієї діяльності у жовтні 2016 року УДЦР уже представляв результати виконання першого етапу робіт, в якому було проаналізовано зайнятість смуги радіочастот 470–862 МГц та подано пропозиції щодо звільнення смуги радіочастот 790–864 МГц (1-й цифровий дивіденд) від радіоелектронних засобів мовлення (РЕЗ).

У рамках другого етапу УДЦР наголосив, що можливості стандарту DVB-T2 використовуватимуться оптимальним чином лише у разі функціонування 5 загальнонаціональних мультиплексів, що працюватимуть на території України у режимі одночастотної мережі. За основу було взято діючі нині цифрові телемережі МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 (стандарт DVB-T2) та мережу МХ-6 (стандарт DVB-H, який не введено в дію).

Ситуація із звільненням першого цифрового дивіденду ускладнюється через політико-економічну ситуацію, пов'язану з інформаційною агресією Російської Федерації, неготовністю ТОВ «Зеонбуд» звільняти частоти внаслідок відсутності компенсаційних виплат за перехід у нижчий діапазон, через проблему покриття цифровим сигналом (насамперед на прикордонних територіях і лінії зіткнення з ОРДЛО), а також необхідністю звільнення цього діапазону не лише від РЕЗ мовлення, а й РЕЗ спеціальних користувачів, які займають значну частину смуги, призначену під потреби 4G.

Спрощення регулювання діяльності телерадіоорганізацій і провайдерів програмної послуги

Національна рада постійно веде діалог із представниками індустрії щодо дерегуляції діяльності в галузі телебачення і радіомовлення та спрощення ліцензійних процедур.

Так, у рамках Робочої групи з проблемних питань діяльності провайдерів програмної послуги, що діє при Національній раді, за участі представників галузевих організацій сфери цифрових технологій, аудіовізуальних послуг були напрацьовані зміни до Положення про

порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги (далі – Положення), що затверджені рішенням Національної ради від 30.03.2017 № 452, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.06.2017 за № 792/30660.

Оновлений документ – це ще один крок до спрощеної системи ліцензування провайдерів програмної послуги та зменшення державного регулювання. У ньому закріплено принцип технологічної нейтральності і з'явилася можливість ліцензування провайдерів програмної послуги, які використовують технологію OTT (або подібну інтернет-технологію доставки програм).

Ухваленню нової редакції Положення сприяли також відповідні зміни до Методики розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дубліката ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги (постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2017 № 297) та затвердження Національною радою переліку програм універсальної програмної послуги (далі – УПП) на територію України.

Крім того, спрощено і саму ліцензію провайдера програмної послуги, в якій відтепер не зазначається перелік програм УПП, а тільки рішення, яким затверджено цей перелік, а також мінімальна частка програм вітчизняного виробництва від загальної кількості програм, що ретранслюються в мережі.

Таким чином, у провайдерів програмної послуги зникає необхідність вносити зміни до ліцензії шляхом переоформлення у разі заміни програм, зміни УПП і дотримання мініимальної частки програм вітчизняного виробництва в загальній кількості програм, що ретранслюються в мережі.

Для оптимізації процесів подання суб'єктами інформаційної діяльності щорічної інформації про свою структуру власності, а також отримання, обробки та зберігання цієї інформації за підтримки Проекту Ради Європи та Європейського Союзу «Свобода медіа в Україні» для Національної ради створено спеціалізований програмний продукт на веб-сайті Національної ради – модуль зі збору та обробки даних щодо структури медіа-власності.

Положення щодо запровадження відповідного модуля на веб-сайті та можливість користування ним знайшли своє відображення у Порядку подання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги інформації про структуру власності та відповідних форм документів телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, зміни до якого були внесені рішенням Національної ради від 2 листопада 2017 року № 2043 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 28 листопада 2017 року за № 1441/31309.

Його впровадження спростить процес подання суб'єктами інформаційної діяльності щорічної інформації про структуру власності до Національної ради і подальшу перевірку та обробку цієї інформації, у тому числі аналіз, сортування та у разі потреби експорт і оприлюднення. Завдяки цьому модулю суб'єкти інформаційної діяльності надалі зможуть:

- 1) за допомогою персонального кабінету оперативно, надійно (гарантовано) та в найменш затратний з погляду часу й ресурсів спосіб подавати інформацію в електронному вигляді згідно із затвердженим Порядком подання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги інформації про структуру власності;
- 2) перевірити актуальність власних даних щодо структури власності, що містяться в реєстрах Національної ради;
- 3) мати підтвердження отримання даних Національною радою та коментарі від представників Національної ради (у разі потреби) стосовно тих пунктів поданої інформації, які треба уточнити (не відповідають вимогам і не можуть бути прийняті);
- 4) роздрукувати заповнені форми й подати паперові версії до Національної ради.

Крім того, у звітному році оновлено офіційний веб-сайт, на якому з'явилася можливість здійснювати пошук у розділі «Перелік програм УПП» за окремими населеними пунктами, а також робити орієнтовний прорахунок розміру ліцензійного збору за допомогою калькулятора базового ліцензійного збору.

Національна рада зробила ще один крок щодо зменшення ризиків адміністративного тиску під час здійснення заходів нагляду за дотриманням ліцензіатам законодавства про телебачення і радіомовлення. Змінами до Інструкції про порядок здійснення перевірок телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та правопорушення законодавства про рекламу (далі – Інструкція) (яку викладено в новій редакції) серед іншого передбачено можливість здійснення Національною радою безвізних перевірок у разі, коли немає потреби в отриманні від ліцензіатів документів. При цьому загальна процедура їх призначень залишилася сталою. Також скасовано необхідність проведення планових перевірок провайдерів програмної послуги, залишається лише можливість проведення позапланових перевірок у разі їх потреби – за результатами моніторингу чи на скарги заявників.

У новій редакції Інструкції регламентовано проведення Національною радою моніторингу телерадіопрограм; є визначення видів моніторингу; перелік відомостей, що мають міститися в акті моніторингу програм і передач телерадіоорганізацій, акті моніторингу провайдера програмної

послуги; порядок здійснення перевірок та оформлення акта перевірки; зазначено права і обов'язки уповноважених осіб Національної ради, які проводять перевірки, та права і обов'язки ліцензіатів під час проведення перевірок. Нова редакція змін до зазначеної Інструкції ухвалена рішенням Національної ради від 09.11.2017 № 2127, що зареєстроване в Міністерстві юстиції України 5 грудня 2017 року за № 1468/31336.

ЗДІЙСНЕННЯ НАГЛЯДОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ. МОНІТОРИНГ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ

Проведення моніторингу загальнонаціональних телерадіоорганізацій стосовно дотримання ними вимог законодавства про рекламу та спонсорування

У січні 2017 року Національна рада провела моніторинги 14 загальнонаціональних телеорганізацій (телевізійне аналогове мовлення) і 14 загальнонаціональних радіоорганізацій щодо дотримання ними порядку трансляції спонсорської інформації торговельних марок, під якими випускаються алкогольні напої, і реклами алкоголю. Трансляцію такої інформації було зафіксовано на всіх загальнонаціональних телеканалах. Кількість зафіксованих алкогольних брендів у рекламі та спонсорстві становить 34.

В ефірі телеканалів ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс», ПрАТ «Телеканал «Інтер», ТОВ «ТС «Служба інформації», ТОВ «ТРК «Україна» під час розповсюдження спонсорської інформації «PRIME»™ були зафіксовані ознаки порушення частини третьої статті 22 Закону України «Про рекламу» (реклама алкогольних напоїв, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів інтелектуальної власності, під якими випускаються алкогольні напої, не може формувати думку, що вживання алкоголю є важливим фактором досягнення успіху в спортивній, соціальній, сексуальній або інших сферах життя, не повинна створювати враження, що вживання алкоголю сприятиме розв'язанню особистих проблем, та заохочувати до вживання алкогольних напоїв).

В ефірі ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія» («ICTV») у передачі «Что? Где? Когда?» було продемонстровано продукцію спонсора «Перша гільдія»™, який є виробником алкогольних напоїв. Таким чином, виявлено порушення вимог частини першої статті 5 Закону України «Про рекламу» (у телепередачах, які створені і проводяться за участі спонсорів, забороняється наводити будь-яку інформацію рекламного характеру про спонсора та/або його товари, крім імені або найменування та знаку для товарів і послуг спонсорів). Під час спонсорського показу «Перша Гільдія»™

було зафіксовано ознаку порушення частини четвертої статті 5 Закону України «Про рекламу» (алкогольний бренд не був ідентифікований як спонсор передачі).

В ефірі ПрАТ «Телеканал «Інтер» під час трансляції передачі «Орел і Решка. Навколосвітня подорож» 31 грудня 2016 року о 10:41 без жодної ідентифікації був зафіксований момент зі свідомою демонстрацією пляшки з-під алкогольного напою «NEMIROFF»™, що є ознакою порушення частини п'ятої статті 9 (прихована реклама забороняється) і частини другої статті 22 Закону України «Про рекламу» (реклама алкогольних напоїв, реклама знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються алкогольні напої, забороняється на радіо та телебаченні з 6 до 23 години).

Фактів озвучення імені або найменування спонсорів чи виробників алкогольної продукції під час моніторингу не виявлено.

Основні тенденції, встановлені під час проведення моніторингу загальнонаціональних телеканалів, такі:

- більшість спонсорської інформації з використанням торговельних знаків, під якими випускаються алкогольні напої, є аудіовізуальними роликами;
- спонсорські ролики є фактично зображенням у вигляді послідовно відтворених словесних та/або зображувальних елементів, які є окремими статичними знаками (словесними, зображувальними або комбінаційними) або комбінації різних знаків чи різних типів знаків;
- найчастіше спонсорські ролики складаються з кількох знаків, які можуть належати до різних класів Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків або різних категорій, наприклад, текстовий знак, зображувальний знак тощо.

За результатами моніторингу загальнонаціональних радіокомпаній зафіксовано суттєве зменшення кількості трансляцій спонсорської інформації торговельних марок, під якими випускаються алкогольні напої.

Зафіксовані ознаки порушення вимог частини першої статті 5 і частини другої статті 22 Закону України «Про рекламу» при розповсюдженні спонсорської інформації торговельних марок («Cartaval», «Воздух», «Коблево», «Marengo», «Хлібний дар», «Arctica», «Хортиця», «Shustoff», «Oreanda»), під якими випускають алкогольні напої, в ефірі загальнонаціональних радіокомпаній ТОВ «ТРК «Медіа Маркет», ТОВ «ТРО «Русское радио» – Україна», Українська корпорація «Телебачення і радіомовлення «ЮТАР», ДП «ТРО «Довіра», ТОВ «ТРК «Радіо Кохання», ДП «Новий обрій», ТОВ «ТРК «НБМ-Радіо», ПАТ «Наше радіо», ПАТ «ТРК «Люкс».

Основними тенденціями, встановленими під час проведення моніторингу загальнонаціональних радіокомпаній, є:

- зміщення акцентів із реклами алкогольних напоїв на спонсорство програм та передач торговельними марками, під якими випускається алкоголь;
- зменшення фактів порушень порядку спонсорування.

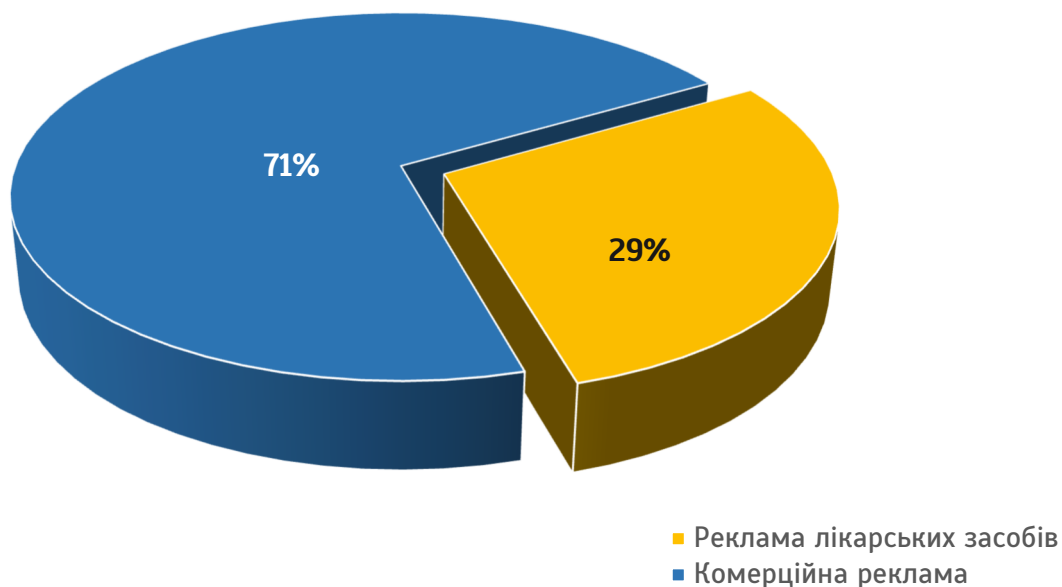
Щодо зафіксованих фактів Національна рада надіслала листи до телерадіоорганізацій з проханням надати інформацію про підстави трансляції спонсорської інформації з використанням знаків для товарів і послуг, під якими випускаються алкогольні напої, з наданням відповідних копій свідоцтв про реєстрацію знаків для товарів і послуг та інформації про спонсора, з яким укладено угоду на розміщення спонсорської інформації алкогольних брендів. Листи із записами фрагментів програм телерадіокомпаній, в ефірі яких були зафіксовані порушення вимог законодавства України у сфері реклами, були надіслані до Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів для аналізу дотримання вимог рекламного законодавства та застосування санкцій у разі встановлення порушень.

У період із 21 до 30 червня працівники Національної ради провели моніторинг 26 загальнонаціональних телепрограм щодо дотримання ними вимог рекламного законодавства. Об'єктами моніторингу були телеканали аналогового телевізійного мовлення, окрім тих, трансляція яких на час моніторингу не здійснювалася.

За даними добового моніторингу, у двох програмах комерційної реклами не зафіксовано. Передачі телепродажу і телемагазинів було зафіксовано в ефірі 10 програм. Обсяг реклами і телепродажу відповідав вимогам рекламного законодавства України.

До Національної ради надходить значна кількість звернень із наріканнями на контент реклами лікарських засобів та інформацією про поширення серед глядачів такого негативного явища, як самолікування. За даними моніторингу, проведеного 20 березня 2017 року, встановлено, що обсяги реклами лікарських засобів і медичних послуг в ефірі загальнонаціональних телеканалів становлять третю частину від загального обсягу комерційної реклами.

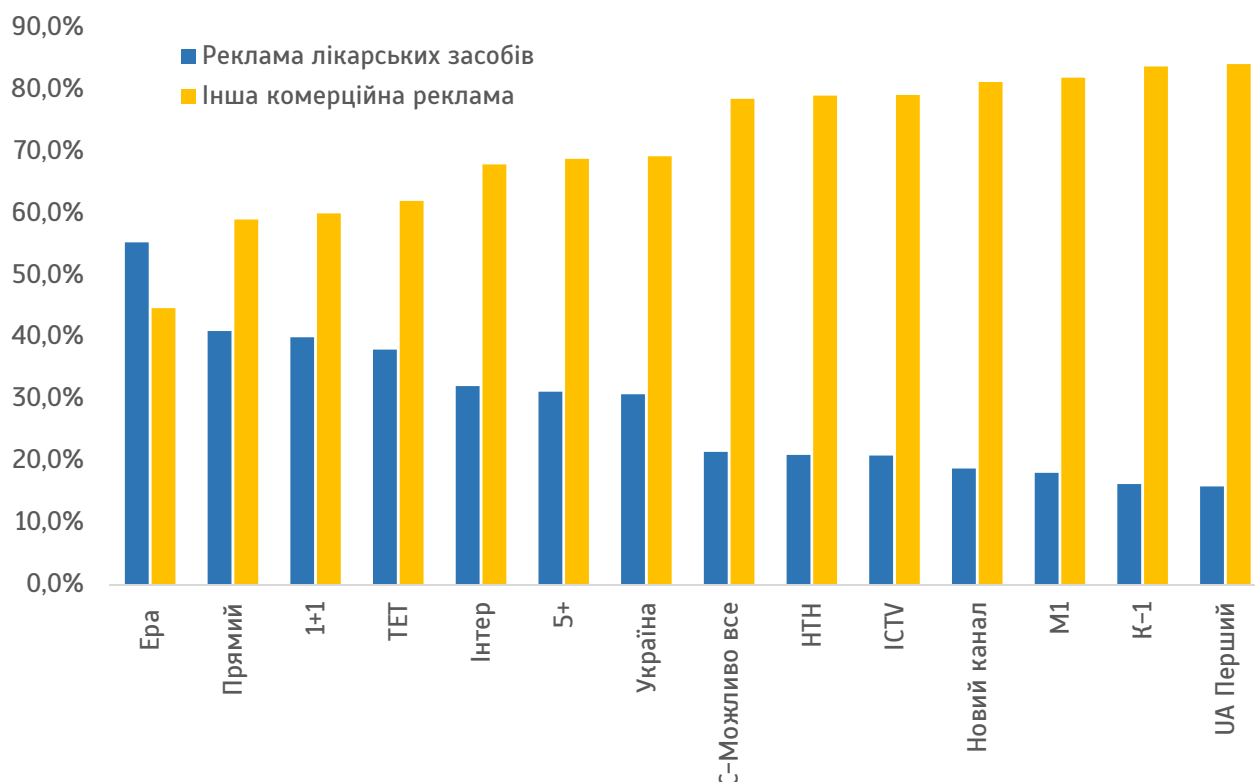
**Частка реклами лікарських засобів в ефірі телеканалів
за даними моніторингу від 20.03.2017**



Реклама лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації регулюється Законами України «Про рекламу», «Про лікарські засоби», «Про захист прав споживачів» і положеннями Європейської конвенції про транскордонне телебачення. На основі зазначених законів дозволяється реклама безрецептурних препаратів, крім того, ці закони визначають також і вимоги до реклами лікарських засобів.

Моніторингом зафіксовано, що реклама лікарських засобів становить найбільшу частку сегмента комерційної реклами.

Частка реклами лікарських засобів в блоках комерційної реклами



З огляду на зазначене у листопаді 2017 року за ініціативи Національної ради створено робочу групу з питань контролю у медіа за рекламою лікарських засобів, медичних виробів, методів профілактики і реабілітації, харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання. До групи увійшли фахівці Міністерства охорони здоров'я України, Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів, Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Основне завдання групи – виробити загальні підходи та механізми взаємодії на постійній основі щодо питань контролю за рекламою цієї категорії товарів та послуг.

Виконання загальнонаціональними телерадіоорганізаціями законодавства України у сфері захисту суспільної моралі, використання позначок класифікації відеопродукції

В ефірі загальнонаціональних мовників упродовж року зафіксовано трансляцію передач, які мають ознаки можливого негативного впливу на дитячу аудиторію. Трансляція таких передач на кількох каналах має системний характер і відбувається у час, доступний для перегляду дітьми.

Національна рада у зв'язку з невиконанням ПрАТ «Міжнародний медіа центр – СТБ» рішення від 28.07.2016 № 1733 та порушенням вимог абзацу восьмою частини другої статті 6, частини п'ятої статті 28, частини другої статті 62 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» застосувала

до мовника санкцію «стягнення штрафу» у розмірі 1 654 688,00 грн. (рішення Національної ради від 09.03.2017 № 324). Наразі зазначений штраф не сплачено, а відповідне рішення регулятора про його застосування оскаржується компанією в судовому порядку, триває судовий процес.

Незважаючи на ці заходи впливу, до регуляторного органу і далі систематично надходили письмові й усні скарги громадян на програмне наповнення телеканалу, тому упродовж 2017 року було проведено тематичні моніторинги його ефіру щодо наявності порушень законодавства про суспільну мораль.

За результатами моніторингу за 4 травня 2017 року, періоди з 14 по 25 червня 2017 року та з 18 по 20 липня 2017 року зафіксовано трансляцію передач «Кохана, ми вбиваємо дітей», «Я соромлюсь свого тіла», «Битва екстрасенсів», «Слідство ведуть екстрасенси», «Містичні історії», де були виявлені ознаки порушень законодавчих норм.

Під час трансляції програм у доступний для перегляду дітьми час зафіксовано сцени, які можуть завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей та підлітків, зокрема бійки, розповіді про вбивства, сцени жорстокості тощо. Це свідчить про наявність ознак порушення Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Національна рада неодноразово надсилала звернення до Незалежної медійної ради, Асоціації психологів України, Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, Інституту психології ім. Г.С. Костюка та ГО «Ла Страда-Україна» з відеозаписами зазначених вище програм, що транслювалися в ефірі ПрАТ «Міжнародний Медіа Центр – СТБ», для надання фахових висновків про наявність потенційного негативного впливу на дитячу аудиторію.

Відповідно до наданих висновків зазначені організації підтвердили, що програми «Кохана, ми вбиваємо дітей», «Я соромлюсь свого тіла», «Битва екстрасенсів», «Слідство ведуть екстрасенси», «Містичні історії» можуть завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей і підлітків.

За скаргою ГО «Детектор медіа» на трансляцію 6 лютого 2017 року ТОВ «ТРК «Україна» передачі «Говорить Україна» Національна рада зафіксувала вихід цієї передачі з 19:45 до 21:00, у ній були сцени з наслідками насилля, демонструванням крові, понівеченого людського тіла. Регуляторний орган на засіданні 18 травня 2017 року ухвалив рішення № 750, яким за трансляцію ТОВ «ТРК «Україна» до 23 години передачі, у якій містилася інформація, що може зашкодити дитячій аудиторії, було оголошено попередження.

Також на звернення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, ГО «Детектор медіа» щодо трансляції в ефірі ПрАТ «Телеканал

«Інтер» 9 та 13 жовтня 2017 року передачі «Стосується кожного» було зафіксовано випуски о 18:05 «Мама-ребенок» і «Мама-ребенок. Признание», що містили сцени, які можуть завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей і підлітків. У цих випусках обговорювалося статеве життя неповнолітньої (12-річної) дитини, наслідки її статевого стосунку у ранньому віці (народження дитини), деталі фізіологічних вікових процесів, визнано факт того, що неповнолітня особа мала не одного статевого партнера тощо.

Регуляторний орган отримав висновок Незалежної медійної ради, фахівці якої дійшли висновку, що в цьому випадку телеканал «Інтер» порушив вимоги абзацу чотирнадцятого частини другої статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (поширення інформації, яка порушує законні права та інтереси фізичних осіб), ведучий Андрій Данилевич у випуску від 9 жовтня 2017 року не виявив належної обережності при висвітленні питань, пов'язаних із дітьми, чим порушив положення статті 18 Кодексу етики українського журналіста.

Національна рада призначила позапланову перевірку телеканалу «Інтер», за результатами якої ліцензіату було оголошено попередження.

За даними моніторингу загальнонаціональних телеканалів, що тривав із 10 по 16 квітня і 25 квітня 2017 року, у передачах низки телекомпаній було зафіксовано вживання брутальної лексики, а саме:

- відкрите озвучення брутальних висловів;
- часткове приховування окремих букв;
- повне приховування брутальних слів із використанням їхнього субтитрування;
- повне приховування із залишенням артикуляції та змісту, зрозумілого з контексту;
- вживання брутальної лексики у виконанні дітей;
- лексика документальних відеоматеріалів в умовах реального бойового зіткнення.

На підставі отриманої інформації можна стверджувати про наявність постійної негативної тенденції з використання брутальної лексики в ефірі українських телеканалів. Час трансляції зазвичай є доступним для перегляду дитячою аудиторією, а це має ознаки можливого негативного впливу на дітей.

До телекомпаній ТОВ «Телеодин» («М1»), ТРК «Студія «1+1» у формі ТОВ, ТОВ «Новий канал», ПАТ «ММЦ-СТБ» (СТБ), ТОВ «ТРК «Експрес – Інформ» («5»), ТОВ ТС «Служба інформації» («НТН»), ТОВ ТРК «Міст ТБ» («ZiK»), в ефірі яких зафіксовано вживання брутальної лексики, було надіслано листи з проханням надати пояснення. У своїх листах ТОВ «Телеодин» і ТОВ «Новий

канал» повідомили, що взяли до уваги зауваження Національної ради та внесли зміни до вербального змісту телеканалів.

У період із 17 по 24 липня 2017 року було проведено моніторинг загальнонаціональних телекомпаній щодо дотримання ними вимог рішення Національної ради від 10.03.2016 № 306 «Про внесення змін до Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована».

За результатами моніторингу ефіру програм НСТУ, ТОВ ТРК «Україна», ТОВ ТК «Прямий», ПрАТ «ТК «ТЕТ», ПАТ «ММЦ-СТБ», ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс» (К1) ознак порушення трансляції візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована, зафіксовано не було.

В ефірі ТРК «Студія «1+1» у формі ТОВ, ТОВ «Новий канал», ТОВ «МК ТРК «ICTV» зафіксовано розбіжності у демонструванні позначок глядацької аудиторії.

За результатами моніторингу ефіру ПрАТ ТК «Інтер» за період із 7 по 31 липня 2017 року зафіксовано розбіжності у демонструванні позначок глядацької аудиторії. Крім того, зафіксовано фільм «І все-таки я кохаю...», прокатне посвідчення якого на право розповсюдження і демонстрування на території України перебувало на розгляді Експертної комісії з питань розповсюдження і демонстрування фільмів.

Стосовно зафіксованих фактів Національна рада надіслала листи до телерадіоорганізацій з вимогою надати пояснення стосовно виявлених під час моніторингу фактів порушення законодавства.

Окрім прямих повноважень із нагляду за дотриманням мовниками чинного законодавства, Національна рада організувала робочу групу зі створення правил захисту дітей у медіа. До неї входять представники телерадіоіндустрії і громадськості, психологи, медіа-юристи і керівники структурних підрозділів регуляторного органу. Упродовж 2017 року відбулося 7 засідань робочої групи. У квітні за підтримки проекту Ради Європи «Зміцнення свободи медіа та створення системи суспільного мовлення в Україні» для учасників робочої групи і виробників програм було проведено навчальний семінар на тему «Захист неповнолітніх від шкідливого контенту у медіа». Наприкінці 2016 року робоча група направила саморегулятивний документ Спільний акт узгодження № 1 «Захист дитини, яка зазнала сексуального насильства, при залученні до медіа-виробництва». Його підписали всі медіа-групи, окрім «Inter Media Group», НСТУ і Незалежна асоціація телерадіомовників.

2017 року було розроблено Акт № 2 «Висвітлення засобами масової інформації теми суїциду». Не всі телевізійні групи підписали цей документ, незважаючи на те, що ці правила стосуються надзвичайно чутливої теми.

Через некоректне висвітлення ситуацій, пов'язаних із вчиненням самогубств, може залежати життя інших людей. Світовий досвід із цього питання однозначно підтверджує наявність ефекту зараження суїцидом через медіа, дотримання ЗМІ певних обмежень убезпечує глядачів від наслідування подібним вчинкам.

Національна рада всіляко заохочує телерадіоорганізації до саморегулювання, але практика підтверджує, що вітчизняні ЗМІ не готові до цього навіть у таких питаннях, як захист дітей. Тому у грудні 2017 року Національна рада скерувала до Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» саме у частині захисту дітей. Наразі вбачається, що тільки чітко виписані норми, які певним чином обмежуватимуть поширення інформації з негативним впливом на психічний і моральний розвиток дітей, змінять ситуацію на краще.

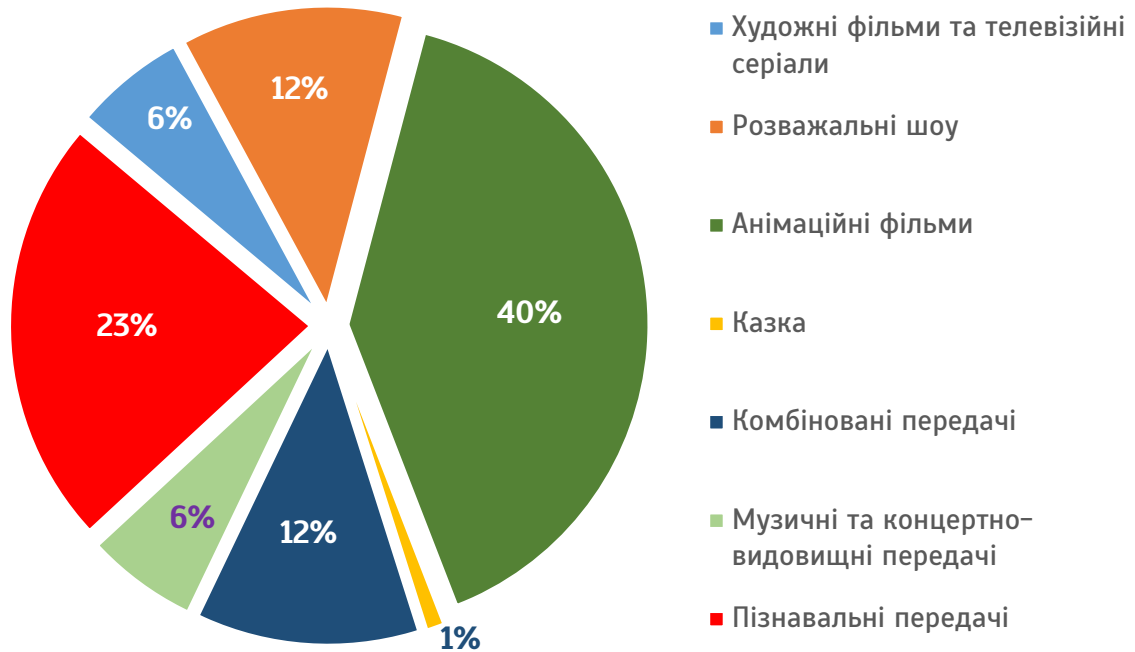
***Проведення тематичних моніторингів щодо трансляції
загальнонаціональними телекомпаніями передач,
розрахованих на дитячу аудиторію***

Упродовж липня 2017 року було здійснено аналіз програмного наповнення щодо трансляції програм і передач, розрахованих на дитячу аудиторію, а саме:

- загальнонаціональних телерадіоорганізацій, які здійснюють аналогове телевізійне мовлення;
- загальнонаціональних радіокомпаній та програм цифрового наземного телебачення, які у програмній концепції мають дитячі передачі;
- іноземних і вітчизняних дитячих форматних телеканалів.

Відповідно до даних моніторингу тематична структура дитячого мовлення в ефірі складається переважно з анімаційних фільмів, пізнавальних передач, розважальних шоу, комбінованих передач тощо.

Тематична структура дитячого мовлення



Упродовж п'яти останніх років спостерігається тенденція до зменшення загальної частки дитячих передач в ефірі загальнонаціональних телеканалів – із 8% у 2011 році до 3,5% у 2017-му. Загалом із 28 програм загальнонаціональних телемовників програми для дитячої аудиторії в умовах ліцензії залишилися в невеликих обсягах в 11 телерадіоорганізацій.

За результатами моніторингу програм загальнонаціонального ефірного мовлення було встановлено, що найбільша щільність трансляцій в ефірі дитячих передач різних категорій та жанрів припадає на проміжок часу з 6 до 14 години. Усі телекомпанії, які мають у своїх ліцензіях обсяги дитячого мовлення, здійснюють їх трансляцію. Зафіксовано відхилення від програмної концепції у частині обсягу дитячих передач в ефірі НСТУ, в ефірі ТОВ «ТРК «ЕРА» дитячі передачі, передбачені умовами ліцензії, взагалі не транслювалися протягом тижня.

На телеканалах «Прямий» і «СТБ», які не мають ліцензійних зобов'язань щодо трансляції дитячих передач, зафіксовано трансляцію дитячих передач розважальних форматів, адаптованих для участі дітей. Програми «МастерШеф. Діти», «Україна має талант. Діти» розміщуються у сітці мовлення телеканалу «СТБ» на постійній основі.

Порівняно з минулим роком зафіксовано зменшення обсягу дитячих передач, озвучених українською мовою – 65%, натомість 35% озвучені російською мовою.

Дитячий телеканал «LaLe», за даними моніторингу, майже на 100% озвучує програми кримськотатарською мовою.

Передачі, спрямовані на дитячу аудиторію, транслюються в ефірі 4 загальнонаціональних радіокомпаній. Вони в основному складаються з пісень радянських часів, переважно з мультиплікаційних фільмів (ПрАТ «Наше радіо», ДП «Новий обрій»). Передача «Дрімайко» ПрАТ «Радіокомпанія «Гала» є єдиною на сьогодні передачею в українському радіоефірі, яка поєднує кілька форматів: радіоказка, музика для дітей, колискові пісні, історії для молодшого дитячого віку.

В Україні 5 телерадіокомпаній здійснюють супутникове мовлення, спрямоване на дитячу аудиторію:

- ТОВ «Телерадіокомпанія «Музика ТВ» (логотип «Піксель TV»);
- ТОВ «ТК «Малятко – ТВ» (логотип «Малятко TV»);
- ТОВ «Дитячий телевізійний канал «ЛЯЛЕ» (логотип «LaLe»);
- ТОВ «Гравіс» (логотип «ПЛЮСПЛЮС»);
- ТОВ «Дитяче телебачення України» (логотипи: «NIKI kids» та «NIKI junior»).

ТОВ «Телерадіокомпанія «Музика ТВ» є також загальнонаціональним мовником, який здійснює ефірне наземне цифрове телевізійне мовлення у мультиплексі МХ-3.

Станом на грудень 2017 року на територію України ретранслювалися 17 іноземних телеканалів, розрахованих на дитячу аудиторію, мова ведення програм яких в основному англійська і російська. За результатами моніторингу в контенті іноземних мовників ознак порушень щодо змісту програм і передач не зафіксовано.

АНАЛІЗ СТАНУ ДОТРИМАННЯ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ПРОВАЙДЕРАМИ ПРОГРАМНОЇ ПОСЛУГИ ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ ТА УМОВ ЛІЦЕНЗІЙ

У 2017 році проведено 42 планові перевірки компаній, у яких минув рік від дня видачі ліцензії, та 209 перевірок, пов'язаних із завершенням терміну дії ліцензії. Загалом же проведено 251 планову і 129 позапланових перевірок.

Позапланові перевірки проводилися з таких підстав:

- 96 – у зв'язку з порушенням ліцензіатом вимог законодавства та/або умов ліцензії, у тому числі за результатами моніторингів;
- 33 – за заявою фізичних і юридичних осіб про порушення ліцензіатом вимог законодавства та/або умов ліцензії.

За результатами моніторингів і під час проведення перевірок зафіксовано порушення умов ліцензій та вимог чинного законодавства у діяльності 211 ліцензіатів. До 99 з них застосовано санкцію «оголошення

попередження»; до 35 – стягнення штрафу; до 19 – звернення до суду про анулювання ліцензії.

Серед типових порушень, за які Національна рада винесла телерадіокомпаніям попередження:

- невиконання умов ліцензії в частині програмної концепції;
- незазначення у передачах інформації про автора і виробника;
- неподання або несвоєчасне подання заяви про переоформлення ліцензії при виникненні підстав для переоформлення ліцензії на мовлення у зв'язку з організаційними змінами статусу та умов діяльності ліцензіата;
- відсутність мовлення, передбаченого ліцензією;
- недостатній добовий обсяг ведення передач і частка пісень державною мовою при здійсненні радіомовлення;
- недотримання Правил ведення мовлення на теле – і радіоканалах у дні трауру (скорботи, жалоби) та дні пам'яті;
- порушення Закону України «Про рекламу».

Упродовж звітного періоду проведено 58 перевірок провайдерів програмної послуги. За їх результатами до 21 провайдера застосовано санкцію «оголошення попередження», до 6 – штрафні санкції.

Типовими порушеннями у їх діяльності були:

- ретрансляція програм, які не входять до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України;
- порушення загальної концепції програм для ретрансляції;
- незабезпечення можливості отримання абонентами програм універсальної програмної послуги в усьому обсязі.

Порівняння кількості рішень щодо санкцій, застосованих у 2010 – 2017 роках

Рік	Загальна кількість перевірок	Санкції			Загальна кількість санкцій	Частка санкцій від загальної кількості перевірок
		Оголошення попередження	Подання до суду про анулювання ліцензії	Штраф		
2010	406	56	7	1	64	15,8%
2011	394	110	6	–	116	29,4%
2012	389	77	1	–	78	20%
2013	659	73	5	–	78	12%
2014	376	57	2	–	59	15,6%
2015	411	57	12	9	78	18,9%
2016	444	82	8	17	107	24,1%
2017	380	99	19	35	153	40,2%

У звітному році Національною радою у зв'язку з порушенням телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог законодавства у сфері телебачення і радіомовлення, а також недотриманням умов ліцензій було подано до суду 29 адміністративних позовів. Із них 11 – стягнення штрафу з ліцензіатів, 18 – анулювання ліцензій. На користь Національної ради було ухвалено 23 судових рішення, що набрали законної сили.

ПІДСУМКИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

Ліцензування телерадіомовлення здійснюється відповідно до вимог Законів України «Про телебачення і радіомовлення», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», а також Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору, Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги і з урахуванням вимоги Порядку подання телерадіоорганізаціями та провайдером програмної послуги інформації про структуру власності та відповідних форм документів телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги.

2017 року до регуляторного органу надійшло 1693 заяви від телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги. На засіданнях упродовж звітного періоду розглянуто 1326 заяв.

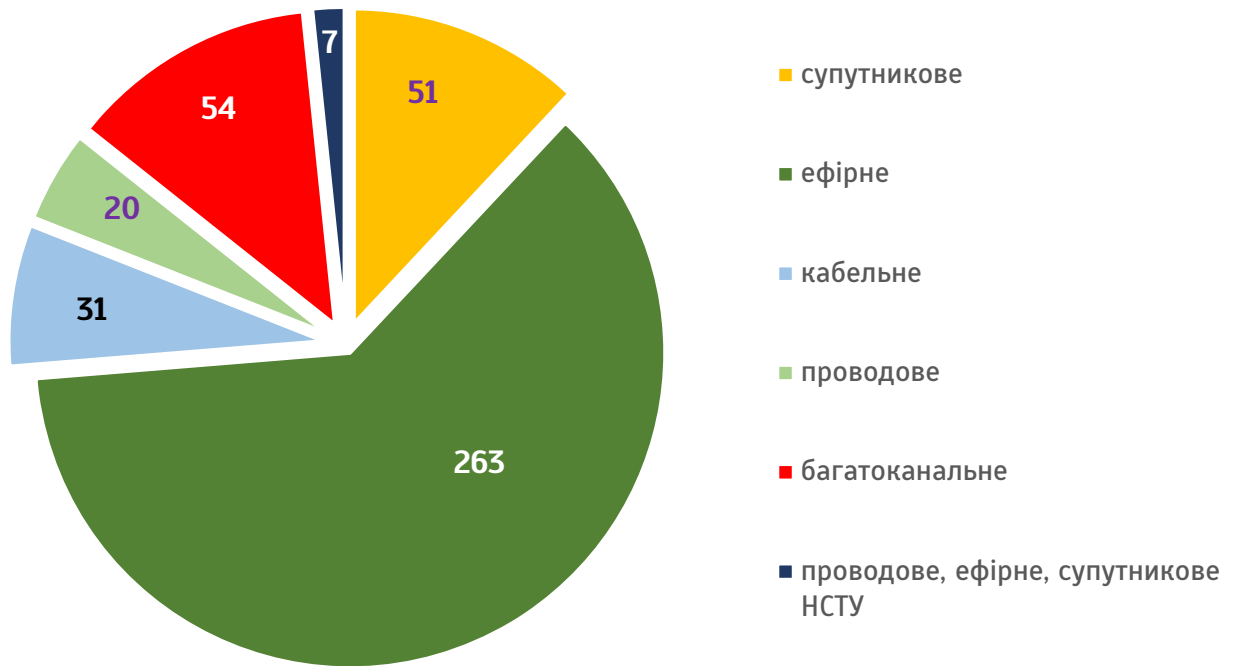
Загалом було видано та переоформлено 573 ліцензії:

ліцензій на мовлення – 426 (із них 348 – переоформлення):

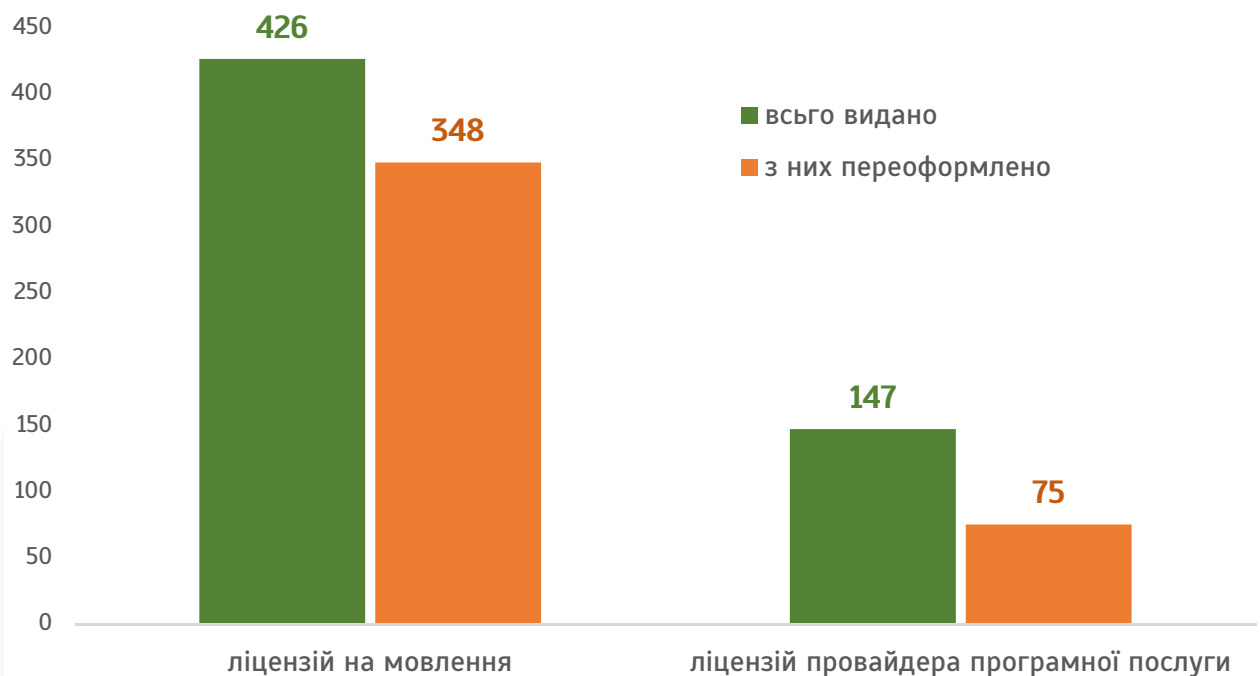
- супутникове – 51 (41 – переоформлення);
- ефірне – 263 (223 – переоформлення);
- кабельне – 31 (22 – переоформлення);
- проводове – 20 (10 – переоформлення);
- багатоканальне – 54 (45 – переоформлення);
- проводове, ефірне, супутникове НСТУ – 7 (7 – переоформлення);

ліцензій провайдера програмної послуги – 147 (із них 75 – переоформлення).

Кількість виданих та переоформлених ліцензій на мовлення за 2017 рік



Кількість виданих та переоформлених ліцензій на мовлення та ліцензій провайдера програмної послуги за 2017 рік



Крім того, було внесено зміни до 546 ліцензій через переоформлення їх додатків:

додатків до ліцензій на мовлення – 341:

- супутникове – 79;
- ефірне – 203;
- кабельне – 33;
- багатоканальне – 25;
- проводове – 1;

додатків до ліцензій провайдера програмної послуги – 205.

Продовжено термін дії 87 ліцензій на мовлення, із них:

- 69 – ефірне,
- 3 – проводове,
- 8 – кабельне,
- 7 – супутникове.

Інформація щодо суми та структури ліцензійного збору за звітний період відображена у Додатку № 13.

Державна реєстрація суб'єктів інформаційної діяльності

Як передбачено вимогами статті 38 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», Національна рада веде Державний реєстр телерадіоорганізацій України, до нього вносяться дані про телерадіоорганізації, що отримали ліцензії на мовлення або зареєструвалися як суб'єкти інформаційної діяльності.

Відомості в Державному реєстрі постійно оновлюються через внесення нових ліцензіатів або вилучення тих, що припинили діяльність, також враховуються зміни щодо видів діяльності, територіальної категорії мовлення, ліцензійних умов тощо.

Станом на 31 грудня 2017 року до Державного реєстру внесено дані про 1579 телерадіомовників та суб'єктів інформаційної діяльності, а саме 1477 телерадіомовних організацій і провайдерів програмної послуги та 96 суб'єктів інформаційної діяльності.

Із 1477 ліцензіатів за формою власності 7 – державні, 246 – комунальної власності, 1219 – інших форм власності.

За звітний рік до Державного реєстру внесено 46 нових телерадіоорганізацій та вилучено 106, здійснено державну реєстрацію 7 нових суб'єктів інформаційної діяльності.

Супутникове мовлення

Ліцензування супутникового мовлення Національна рада відповідно до законодавчих вимог здійснює на позаконкурсних засадах. За звітний період отримали ліцензії на супутникове мовлення 10 телерадіоорганізацій,

переоформлено 41 ліцензію і 79 додатків до ліцензій. Цього року продовжили термін дії ліцензії на супутникове мовлення такі компанії:

- ТОВ «Музичне телебачення», м. Київ;
- ПрАТ «Міжнародний Медіа Центр-СТБ», м. Київ;
- ТОВ «Новини 24 години», м. Київ;
- ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія», м. Київ;
- ТОВ «Телерадіокомпанія «Нові комунікації», м. Львів;
- ТОВ «Магнолія-ТВ», м. Київ;
- ТОВ «Телеодин», м. Київ.

За звітний період Національна рада розглядала заяви ліцензіатів щодо переоформлення ліцензії на супутникове мовлення у зв'язку зі зміною програмних концепцій, складу редакційної ради і складу власників телерадіоорганізацій.

За власним бажанням було анульовано ліцензії на супутникове телебачення 9 ліцензіатів.

Ліцензування ефірного мовлення та багатоканального мовлення

Згідно з вимогами статті 23 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» ліцензування ефірного мовлення, пов'язаного з використанням радіочастотного ресурсу, регуляторний орган здійснює на конкурсних засадах. Цифрове ефірне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу держави здійснюється як ліцензування багатоканального мовлення відповідно до частини п'ятої статті 23 Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

За звітний період Національна рада підбила підсумки 2-х конкурсів, які були оголошені у 2016 році, та оголосила 13 нових конкурсних відборів на отримання ліцензій на ефірне мовлення.

З них:

2 конкурси – від 17.05.2017 (для радіомовлення в зоні АТО і на багатоканальне телемовлення в с. Чонгарі Херсонської обл.);

- від 24.05.2017 – цей конкурс було скасовано рішенням Національної ради від 16.06.2017 № 982 і 05.07.2017 оголошено новий конкурс на отримання ліцензій на мовлення (для мовлення громад);

- від 31.05.2017 (для розвитку загальнонаціональних та регіональних ефірних радіомереж);

- від 26.07.2017 (для мовлення на вільних відрізках часу на регіональних телеканалах);

- від 02.08.2017 (для загальнонаціонального телемовлення в багатоканальній телемережі МХ-5);

- 2 конкурси від 20.09.2017 (для радіомовлення в зоні АТО і для розвитку місцевого радіомовлення);

- від 27.09.2017 (для багатоканального телемовлення у стандарті DVB-T/T2 в Одеській області);
- від 04.10.2017 (для розвитку місцевого та регіонального мовлення на вільних каналах мовлення в багатоканальній телемережі МХ-5);
- від 25.10.2017 (для розвитку місцевого радіомовлення);
- від 27.12.2017 (для розвитку багатоканальної мережі у м. Києві у стандарті T-DAB з використанням радіочастотного ресурсу).

У визначені конкурсними умовами терміни до Національної ради для участі в конкурсах було подано 562 заяви від 137 телерадіокомпаній. Заслухавши представників усіх компаній, які претендували на отримання ліцензій на мовлення на конкурсах, Національна рада визнала переможцями 68 мовників, серед них і Парламентський телеканал «Рада» – на мовлення в багатоканальній мережі МХ-5.

Водночас на деякі канали мовлення заяв не надходило. Таким чином, конкурси на ці канали було припинено, а частотні присвоєння зараховано до резерву для проведення нових конкурсних відборів.

Крім видачі нових ліцензій на ефірне та багатоканальне мовлення, у період із 1 січня по 31 грудня 2017 року Національна рада розглянула 149 заяв телерадіоорганізацій про переоформлення ліцензій та 145 заяв про переоформлення додатків до ліцензій на ефірне телерадіомовлення, 44 заяви про переоформлення ліцензій на багатоканальне мовлення та 15 заяв про переоформлення додатків до ліцензій на багатоканальне мовлення у зв'язку зі зміною власників та кінцевих бенефіціарних власників, організаційно-правових форм власності, програмних концепцій мовлення, позивних, логотипів, керівних та наглядових органів тощо.

Також регуляторний орган розглянув 56 заяв про продовження терміну дії ліцензії на наземне ефірне телерадіомовлення.

Проводове мовлення

Ліцензування проводового мовлення здійснюється на позаконкурсних засадах. Ліцензії на цей вид мовлення видаються терміном на 10 років. Упродовж звітного року Національна рада видала 10 ліцензій на мовлення у проводових мережах, переоформлено 6 ліцензій у зв'язку зі зміною обсягу, сітки і програмної концепції мовлення. Після закінчення терміну дії ліцензій 27 організацій проводового мовлення припинили виходити в ефір та анулювали ліцензії у зв'язку з реорганізацією чи припиненням діяльності. Двоє ліцензіатів продовжили термін дії своїх ліцензій.

Кабельне мовлення

Ліцензування кабельного мовлення здійснювалося без конкурсу за реєстраційним принципом відповідно до вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Упродовж 2017 року Національна рада видала та переоформила 31 ліцензію на кабельне мовлення, також було внесено зміни до 33 ліцензій через переоформлення додатків до них. Керуючись статтею 37 зазначеного закону, Національна рада ухвалила 13 рішень про анулювання ліцензій на кабельне мовлення на підставі заяв компаній.

Ліцензування провайдерів програмної послуги

Ліцензування провайдерів програмної послуги у 2017 році здійснювалося відповідно до вимог Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги з урахуванням змін, внесених рішенням Національної ради від 30.03.2017 № 452 «Про внесення змін до Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.06.2017 за № 792/30660.

Кількість провайдерів програмної послуги станом на 31 грудня 2017 року становить 714.

У звітному році до Національної ради надійшла 481 заява від суб'єктів господарювання щодо видачі, продовження, переоформлення, анулювання ліцензії провайдера програмної послуги та видачі дубліката ліцензії.

Загалом Національна рада видала 72 ліцензії провайдера програмної послуги, з них 59 ліцензій – з використанням аналогової технології, 29 ліцензій – з використанням цифрової технології, 20 ліцензій – з використанням технології IPTV, 21 – з використанням аналогової та цифрової технологій, 10 – із використанням аналогової та IPTV технологій, 12 – із використанням цифрової та IPTV технологій.

Провайдери програмної послуги, які використовують ефірні багатоканальні мережі

№ з/п	Технологія	Кількість провайдерів програмної послуги	Кількість мереж
1	MITPIC	9	11
2	«Телесело»	1	1
3	MMDS	6	24

СТАН ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В СТАТУТНИХ КАПІТАЛАХ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ ТА ВИМОГ ДО УСТАНОВЧИХ

І СТАТУТНИХ ДОКУМЕНТІВ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ, ЗАСНОВНИКІВ (ВЛАСНИКІВ) ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ; ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНЦІЇ ТА РІВНЯ МОНОПОЛІЗАЦІЇ ТЕЛЕРАДІОІНФОРМАЦІЙНОГО РИНКУ

Стаття 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» визначає основні вимоги щодо заснування й участі в телерадіоорганізаціях та провайдерах програмної послуги, дотримання яких контролює Національна рада під час розгляду заяв на отримання, переоформлення або продовження ліцензій.

На виконання ухвалених змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення», зокрема статті 35, були внесені зміни до підзаконних актів Національної ради, відповідно до яких інформація про кінцевих бенефіціарних власників телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги зазначається у виданих ліцензіях. Також обов'язковими додатками до ліцензії є відомості про засновника (співзасновників), власника (співвласників) телерадіоорганізації, які були зазначені у заяві про видачу (продовження строку дії) ліцензії, а в ліцензії на мовлення також зазначаються всі пов'язані з телерадіоорганізацією особи. Зміна зазначених осіб є підставою для переоформлення відповідних ліцензій.

Інформація про ліцензіатів Національної ради, що мають іноземний капітал, а також про кінцевих бенефіціарних власників ліцензіатів відображена в Державному реєстрі суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення. Проте чинне законодавство та повноваження Національної ради не дають можливості повною мірою дослідити правдивість поданої інформації про структуру власності телерадіоорганізацій і провайдерів програмної послуги, наявності в них іноземних інвестицій та щодо визначених кінцевих бенефіціарних власників. Особлива увага приділяється структурам власності тих ліцензіатів, які мають у своєму складі іноземних фізичних та/або юридичних осіб.

Національна рада в межах покладених на неї законом повноважень забезпечує і сприяє конкуренції у діяльності телерадіоорганізацій усіх форм власності відповідно до вимог законодавства.

На захист економічної конкуренції спрямовані окремі норми Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Зокрема, статтю 8 цього Закону визначено, що жодна фізична або юридична особа не має права контролювати у будь-який спосіб через вплив на формування управлінських та/або наглядових органів телерадіоорганізацій більше ніж

35 відсотків загальних обсягів відповідного територіального телерадіоінформаційного ринку –загальнонаціонального, регіонального, місцевого. Контроль за дотриманням суб'єктами інформаційної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції та недопущення ними недобросовісної конкуренції здійснюють органи Антимонопольного комітету України.

Також частиною третьою цієї ж статті закону регламентовано, що один суб'єкт господарювання може мати лише одну ліцензію на наземне ефірне мовлення в кожному територіальному сегменті телерадіоінформаційного ринку – загальнонаціональному, регіональному, місцевому.

2017 року не зафіксовано порушень зазначених норм.

СТАН ВИКОНАННЯ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ПРОВАЙДЕРАМИ ПРОГРАМНОЇ ПОСЛУГИ ВИМОГ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КІНЦЕВИХ БЕНЕФІЦІАРНИХ ВЛАСНИКІВ (КОНТРОЛЕРІВ), ПОВ'ЯЗАНИХ ОСІБ ТА СТРУКТУРУ ВЛАСНОСТІ

З метою вироблення дієвого механізму розкриття структури власності суб'єктів інформаційної діяльності Національна рада своїм рішенням від 21.01.2016 № 2, що зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17.02.2016 за № 251/28381, затвердила Порядок подання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги інформації про структуру власності та відповідних форм документів телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги (далі – Порядок).

Після ухвалення Порядку Законом України від 01.11.2016 № 1715-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» було змінено положення щодо прозорості власності засобів масової інформації. Так, чинною редакцією статті 35 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» передбачено, що в разі виникнення підстави для переоформлення ліцензії на мовлення у зв'язку зі зміною організаційно-правової форми, умов діяльності ліцензіата чи зміною відомостей про прямого власника (співвласників) та/або кінцевого бенефіціарного власника (контролера) ліцензіат зобов'язаний протягом 30 робочих днів подати Національній раді заяву про переоформлення ліцензії на мовлення разом із документами або їх засвідченими заявником копіями, що підтверджують зміну. До заяви про переоформлення ліцензії у зв'язку зі зміною відомостей про прямого власника (співвласників) та/або кінцевого бенефіціарного власника (контролера) ліцензіат додає відомості про структуру власності з урахуванням внесених змін.

Необхідність подання до Національної ради таких відомостей не була передбачена в первинній редакції Порядку, тому 2 листопада 2017 року Національна рада ухвалила рішення № 2043 «Про внесення змін до Порядку подання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги інформації про структуру власності та відповідних форм документів телерадіоорганізацій і провайдерів програмної послуги» та подала його на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Крім врахування законодавчих змін, у процесі практичної реалізації положень Порядку було виявлено певні вади, які не давали можливості повною мірою реалізовувати положення закону щодо забезпечення прозорості власності ЗМІ. Нова редакція цього регуляторного акта зареєстрована 28 листопада 2017 року та оприлюднена в «Офіційному віснику України» 29 грудня 2017 року № 102. Таким чином, регулятор отримав можливість у разі необхідності витребувати від заявника копії документів, які підтверджують достовірність інформації, внесеної до декларації кінцевого бенефіціарного власника. Мовники і провайдери програмної послуги отримали можливість подавати інформацію до регуляторного органу через окремий модуль на офіційному веб-сайті Національної ради.

За результатами виконання ліцензіатами вимог статей 40 і 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» Національна рада на засіданнях 1 і 29 червня 2017 року ухвалила 66 рішень про накладення на телерадіоорганізації та провайдерів програмної послуги штрафів за неподання або несвоєчасне подання інформації про структуру власності. Із 66 ліцензіатів лише близько 20% сплатили штраф добровільно.

З огляду на це Національна рада на виконання встановлених статтею 75 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» повноважень на засіданні 11 жовтня 2017 року ухвалила 38 рішень про звернення до суду з позовами про стягнення штрафів із ліцензіатів, які не сплатили їх добровільно. До відповідних адміністративних судів подано 38 позовних заяв про стягнення штрафу з ліцензіатів, які не подали або не вчасно подали інформацію про структуру власності.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародна діяльність Національної ради упродовж року була спрямована на конструктивну співпрацю з інституціями Ради Європи і Європейського Союзу щодо удосконалення правових механізмів регулювання медіа-сфери та інтернет-середовища, опрацювання важливих резолюцій і рекомендацій міжнародних структур із питань дотримання принципів свободи слова та протидії пропаганді, поширення мови ворожнечі, боротьби із тероризмом, захисту дітей від шкідливого контенту ЗМІ. Відбувався обмін досвідом і підтримувалися постійні контакти із Європейською платформою регуляторних органів (EPRA) і Форумом регуляторних органів з питань телерадіомовлення країн причорноморського регіону (BRAf), тривала робота із представництвом ОБСЄ.

Значних результатів у посиленні регуляторної спроможності Національної ради досягнуто в рамках проектного співробітництва з Радою Європи та Європейським Союзом. Було підбито підсумки результативності наданої Україні через виконання Плану дій на 2015 – 2017 роки допомоги у забезпеченні виконання її зобов'язань перед Радою Європи. Таке співробітництво у сфері медіа-регулювання упродовж 2017 року залучило Національну раду до заходів спільної програми співробітництва між Радою Європи та ЄС «Партнерство заради належного врядування» в рамках проекту «Свобода медіа в Україні» і проекту Ради Європи «Зміцнення свободи медіа та створення системи суспільного мовлення в Україні». Заходи проектів спрямовувалися на підтримку виконання регуляторних функцій із захисту прав дітей в медіа-середовищі, функціонування медіа-регулятора в період виборчих перегонів, реалізації принципів саморегулювання в галузі. Організовані навчальні семінари з питань впровадження цифрового радіо та застосування інструментів підтримки інформаційної безпеки забезпечили ознайомлення з досвідом європейських країн і підвищення кваліфікації представників Національної ради в областях. Значною була допомога Ради Європи у формуванні та впровадженні практичних механізмів забезпечення прозорості медіа-власності.

За підтримки Ради Європи представники Національної ради взяли участь в обміні досвідом із впровадження кращих практик щодо забезпечення свободи слова: Багатосторонньому національному форумі з інтернет-урядування (вересень, Грузія) в рамках проекту «Захист інтернет-свободи через законодавство та домовленості для багатостороннього діалогу зацікавлених сторін»; Конференції Парламентської Асамблеї Ради

Європи «Роль національних парламентів у вдосконаленні незалежності та плюралізму медіа» (грудень, Угорщина).

Широкоформатні обговорення актуальних питань посилення незалежних медіа в країнах Східного партнерства були ініційовані Європейською Комісією в рамках Другої медіа-конференції Східного партнерства (вересень, Київ).

На виконання зобов'язань України щодо участі в міжвідомчих робочих органах Ради Європи перший заступник голови Національної ради представляла Україну в Керівному комітеті з питань медіа та інформаційного суспільства. Національні інтереси держави відстоювалися під час червневого і грудневого засідань Комітету при розгляді й ухваленні рішень з питань медіа-плюралізму, прозорості медіа-власності, ролі інтернет-посередників, дотримання прав людини та захисту дітей у цифровому середовищі, конфіденційності та відкритості даних у медіа-середовищі, кібердискримінації, функціонування великих баз даних у сучасних культурних умовах. Також Національна рада продовжила практику залучення органів влади України до здійснення внесків у розробку стандартів Ради Європи у сфері медіа та інформаційного суспільства, популяризації та заохочення імплементації таких стандартів в Україні.

Платформи регіональних медійних організацій надають Національній раді цінні можливості застосування узгодженого і скоординованого підходу в реалізації своїх регуляторних повноважень, донесення достовірної та актуальної інформації про стан розвитку телерадіопростору України до світової спільноти. Так, упродовж 2017 року представники Національної ради брали участь у роботі EPRA. У рамках засідань (травень, Единбург, Великобританія, та жовтень, Відень, Австрія) було представлено досвід України щодо практики регулювання медіа в часи кризи та формування медіа-грамотності.

Участь Національної ради у черговому 8-му щорічному засіданні BRAF (жовтень, Сербія) забезпечила можливість презентувати на регіональній арені актуальну інформацію щодо пріоритетної діяльності медіа-регулятора України, спрямованої на захист інформаційного простору держави від агресії Російської Федерації.

Обговорення можливості започаткування мовлення українських каналів на території Туреччини стало можливим завдяки участі Національної ради у роботі Міжнародного Стамбульського форуму-ярмарку кіно та телебачення (вересень, Туреччина).

Проблеми медіа-регулювання в контексті забезпечення свободи слова та гарантування свободи слова в Інтернеті, що стоять на порядку денному Європи, обговорювались під час міжнародних конференцій, проведених під

егідою ОБСЄ у Відні (Австрія): «Свобода ЗМІ у нестабільних середовищах» (червень) та «Роль і відповідальність інтернет-посередників» (жовтень, спільно з Радою Європи).

Майданчики для багатостороннього обговорення актуальних проблем регулювання медіа та досвіду їх вирішення були надані міжнародною правозахисною організацією «Артикль 19» під час практичного семінару «Регулювання мови ненависті в ЗМІ» (жовтень, Великобританія), Асоціацією телекомунікаційних операторів Грузії в рамках Міжнародної конференції «Телекомунікації та контент. Кавказ 2017» (червень, Грузія), моніторинговою компанією «MEMO98» під час круглого столу з питань розповсюдження фейкових новин та дезінформації у ефірах суспільних мовників країн Європи (грудень, Литва). Національна рада активно представляла український досвід протидії пропаганді, мові ворожнечі та поширенню недостовірної інформації країни-агресора.

Прагнення до вивчення та обміну досвідом і кращими практиками активно реалізовувалися у рамках двостороннього співробітництва та охоплювали обговорення питань спільного інтересу. У рамках навчально-ознайомчих візитів керівництва Національної ради до медіа-регуляторів Бельгії (Фламандська та Валлонська спільноти) обговорено питання виконання статутних повноважень аудіовізуальними регуляторними органами відповідно до європейського секторального законодавства. Під час зустрічей із грузинськими колегами отримано ґрунтовні знання із практичного впровадження механізмів контролю за дотриманням законодавства щодо прозорості медіа-власності, забезпечення функціонування цифрового мовлення на місцевому рівні, регулювання діяльності ЗМІ під час виборів. Під час візиту до Ради з питань кабельного та супутникового зв'язку Ізраїлю з керівництвом цього органу обговорено особливості регулювання та законодавчого забезпечення сфери аудіовізуальних послуг країни. Досвід колег із Комісії з питань радіо і телебачення Литовської Республіки сприяв важливим зрушенням у сфері захисту дітей у медіа-середовищі України, а також став корисним у контексті аналізу нових можливостей протидії агресивній пропаганді російських ЗМІ.

Візит делегації медіа-регулятора Молдови забезпечив обмін досвідом щодо захисту інформаційного простору країн, дав можливість дізнатися про особливості функціонування регуляторних органів, ліцензійні процеси, механізми застосування санкцій. З делегацією Державної адміністрації з питань друку, публікацій, радіо, кіно і телебачення Китайської Народної Республіки обговорено можливості налагодження обміну та спільного виробництва аудіовізуальної продукції. Упродовж року тривала співпраця з

Республікою Кореєю, зокрема із вивчення досвіду в рамках навчальних курсів.

Окремо варто відзначити, що участь у подібних заходах є вкрай важливою і з огляду на те, що український регулятор не лише запозичує світовий досвід, а й ділиться своїми напрацюваннями, зокрема у сфері захисту інформаційного простору та національних інтересів. Практика українського регулятора є досить цінною в умовах ведення гібридної війни, така думка неодноразово звучала на багатьох медіа-форумах і її підтримують дедалі більше європейських країн.

Плани на наступний рік охоплюють розширення співпраці з Радою Європи в рамках реалізації пріоритетів нового Плану дій РЄ для України на період 2018 – 2021 років, продовження співробітництва з міжнародними та регіональними організаціями з питань медіа-регулювання, подальшого розвитку двосторонніх контактів із регуляторними органами країн-членів ЄС і Східного партнерства.

ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ПЛАНОМ РОЗВИТКУ НА 2018 РІК, ТА ІНШІ ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ

Підписаний Президентом України на початку 2018 року Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо тимчасових дозволів на мовлення в зоні проведення антитерористичної операції та прикордонних районах України» розширив повноваження Національної ради. Він запроваджує процедуру надання регуляторним органом дозволів на тимчасове мовлення на територіях з особливим режимом мовлення, зокрема таких, що межують із тимчасово окупованою територією України – Автономною Республікою Крим та містом Севастополем, окремими районами Донецької і Луганської областей, а також прикордонними районами України, на які з території сусідніх держав засобами ефірного телерадіомовлення поширюються програми держави-агресора.

Вітчизняні ЗМІ шукають можливості доносити своє мовлення до українських громадян, які проживають у населених пунктах найбільш уразливих до зовнішнього негативного інформаційного впливу. Закон надає регулятору можливість оперативно видавати дозволи на тимчасове мовлення без проведення конкурсів (за заявковим принципом), до того ж безоплатно, на термін до одного року, що має значно покращити забезпечення інформаційних потреб населення на цих територіях. Прорахунок частот і надання відповідних висновків здійснюватиме УДЦР на замовлення Національної ради.

Відповідно до цього закону Національна рада планує розроблення плану дій щодо розвитку мережі радіомовлення в діапазоні середніх хвиль для пріоритетного забезпечення українським мовленням окупованих і тимчасово непідконтрольних українській владі територій.

На 2018 рік заплановано проведення заходів із реалізації проекту звукового мовлення у цифровому стандарті DAB у місті Києві з використанням потужностей державного оператора телекомунікацій Концерну РРТ на підставі висновків УДЦР. Також Національна рада вивчатиме питання впровадження цифрового радіомовлення у стандарті DRM у діапазоні середніх хвиль.

У зв'язку із передбаченим постановою Кабінету Міністрів України відключенням аналогового стандарту мовлення та переходом на цифрове реалізовуватимуться такі заходи:

- поетапне вимкнення аналогового телебачення, створення локальних цифрових мультиплексів у стандарті DVB-T/T2 з метою забезпечення цифровим телевізійним мовленням населення на території тимчасово окупованого Криму та непідконтрольних територіях Донецької і Луганської областей;
- створення загальнонаціонального мультиплексу у смузі частот метрового діапазону (174–230 МГц) із використанням потужностей державного оператора телекомунікацій Концерну РРТ;
- створення мережі синхронного телевізійного мовлення у смузі частот 21–48 ТВК (470–694 МГц) за результатами перепланування частотних виділень «Женева-2006».

Зважаючи на передбачені Державним бюджетом України кошти для потреб Національної ради, відбуватиметься подальша модернізація моніторингового центру для підвищення ефективності наглядових і контрольних функцій регулятора.

На постійній основі проводитимуться моніторинги ефіру телерадіокомпаній з метою:

- недопущення поширення інформації, яка містить заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини;
- запобігання порушенням ліцензіатами передбачених законодавством вимог щодо обсягу пісень та ведення програм і передач державною мовою;
- виконання Правил ведення мовлення на теле- і радіоканалах у дні трауру (скорботи, жалоби) та дні пам'яті.

Задля наближення практик регулювання до європейських стандартів у 2018 році планується розробка і затвердження Порядку реєстрації іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України.

Враховуючи практику опрацювання Національною радою інформації про структуру власності суб'єктами інформаційної діяльності в галузі телебачення і радіомовлення, передбачається подальше удосконалення порядку подання відповідних даних.

З огляду на відсутність на українському медіа-ринку саморегулівних механізмів актуальним залишається ініціатива Громадської ради, що діє при Національній раді, щодо формування переліку вузькопрофільних фахівців – юристів, психологів, психотерапевтів, дитячих лікарів, незалежних медіа-експертів, істориків, науковців різних сфер, представників громадськості тощо, які можуть у разі потреби надавати фахові консультації при розгляді проблемних питань, що стосуються захисту дітей від шкідливого впливу медіа, норм суспільної моралі, подолання гендерних стереотипів, недискримінації сексуальних меншин, людей з обмеженими можливостями, захисту тварин тощо.

ДОДАТКИ

Додаток № 1

Загальна кількість радіочастот НСТУ (АМ, FM) за роками

Програма	2014	2015	2016	2017
«Українське радіо»	179	191	210	210
«Промінь»	102	88	88	85
«Культура»	15	53	52	75

Додаток № 2

Кількість FM-частот НСТУ, отриманих на конкурсах

Програма	2015	2016	2017
«Українське радіо»	36	23	8
«Промінь»	-	1	-
«Культура»	-	-	13

Додаток № 3

Телевізійне мовлення НСТУ на території АТО (Донецька, Луганська області)

Програма	Кількість аналогових ТВК	Загальна к-ть населених пунктів, де здійснюється мовлення	Кількість цифрових ТВК	Загальна к-ть населених пунктів, де здійснюється мовлення
«UA:ПЕРШИЙ»	2*+ 24 =26	24	2Ц*+11Ц =13	14
«ЛОТ»	3*+12 =15	15	1Ц*+6Ц =7	7
«До ТБ»	8* =8	8	1Ц*+5Ц =6	6

*– тимчасове мовлення

Додаток № 4

Радіомовлення НСТУ на території АТО на підставі дозволів на тимчасове мовлення (Донецька, Луганська області)

Програма	Кількість частот	Населені пункти, де здійснюється мовлення
«Українське радіо»	6	Волноваха, Костянтинівка, Попасна, Широкий, Часів Яр, Бахмутівка
«Пульс»	10	Бахмутівка, Біловодськ, Білолуцьк, Зоринівка, Лисичанськ, Марківка, Сватове, Станиця Луганська,
«Голос Донбасу»	8	Бахмут, Волноваха, Дмитрів (Мар'їнка), Краматорськ, Маріуполь, Селидове (Авдіївка),
«Промінь»	1	Костянтинівка

**Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють загальнонаціональне аналогове
телевізійне мовлення та/або цифрове телевізійне мовлення
у стандарті DVB-T2**

№ з/п	Телерадіоорганізація	Логотип	Кількість частотних присвоєнь	
			аналогове мовлення	цифрове
1	ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«UA:ПЕРШИЙ» «UA:ПЕРШИЙ DIGITAL»	357	166
2	ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«UA:КУЛЬТУРА»		166
3	ДП «Парламентський телеканал «Рада», м. Київ	«Рада»		166
4	ТОВ ТРК «Студія «1+1», м. Київ	«1+1»	357	166
5	ПрАТ «Телеканал «Інтер», м. Київ	«ІНТЕР»	389	166
6	ТОВ «МК ТРК «ICTV», м. Київ	«зображувальне позначення – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці» та/або «зображувальне позначення – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці, на контрастному фоні» та/або «комбіноване позначення, яке складається: з зображувального елемента – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці, та з словесного елемента «ICTV» – виконаного оригінальним шрифтом. Зображувальний та словесний елементи розташовано поруч»	94	167
7	ТОВ «Новий канал», м. Київ	«Н»	92	166
8	ТОВ «ТРК «Україна», м. Донецьк	«Україна»	105	166
9	ТОВ «ТРК «Україна», м. Донецьк	«Індиго TV»		166

10	ТОВ «ТРК «Україна», м. Донецьк	«НЛО.TV»		166
11	ПрАТ «Міжнародний Медіа Центр- СТБ», м. Київ	«С – Можливо все!»	70	166
12	ПрАТ «ТК «ТЕТ», м. Київ	«ТЕТ»	87	166
13	ТОВ «Телестудія «Служба інформації», м. Київ	«НТН»	84	166
14	ТОВ «Телеодин», м. Київ	«М1»	48	166
15	ТОВ «ТРК «Експрес-Інформ», м. Київ	«5 +»	40	
16	Підприємство з іноземними інвестиціями у формі ТОВ «ТРК «НБМ», м. Київ	«5»	32	167
17	ТОВ «ТРО «Мульти Медіа Сервіс», м. Київ	«К1» в колі	27	166
18	ТОВ «Телеканал «Прямий», м. Київ	«ПРЯМИЙ»	26	167
19	ТОВ «ТРК «Кіно ТВ», м. Київ	«Ентер-фільм»		166
20	ТОВ «Музичне телебачення», м. Київ	«ZOOM»		166
21	ТОВ «Телеканал «МЕГА», м. Київ	«М»	29	166
22	ТОВ «ТРК «Музика ТВ», м. Київ	«ПІКСЕЛЬ TV»		166
23	ТОВ «Тотвельд», м. Київ	«XSPORT»		166
24	ТОВ «Телеканал «К2», м. Київ	«К2»		166
25	ТОВ «Реал Істейт-ТВ», м. Одеса	«2+2»		166
26	ТОВ «ТРК «Нові комунікації», м. Київ	«Z ZIK»		166
27	ТОВ «Голдберрі», м. Київ	«ЕСПРЕСО»		166
28	ТОВ «Аспера 2011», м. Київ	«ЕСКУЛАП-TV»		166
29	ТОВ «ТРК «Погода ТБ», м. Київ	«BUSINESS»		166
30	ТОВ «Корона Санрайс», м. Київ	«ВІНТАЖ ТВ»		166

**Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють регіональне
аналогове телевізійне мовлення та/або цифрове телевізійне мовлення
у стандарті DVB-T2**

№ з/п	Телерадіоорганізація	Логотип	Кількість частотних присвоєнь	
			аналогове мовлення	цифрове мовлення
1.	Виробниче МП «Горизонт», м. Первомайський Харківської області	«Горизонт-TV»		2
2.	ДП «ТРК «Стерх» ТОВ «Природні інвестиції», м. Дніпро	«11 канал»	2	2
3.	ДП «Дитяче телевізійне агентство», м. Хмельницький	«33 канал»	1	4
4.	ДП «ТРК «Аверс» ВАТ «Корпорація «Аверс», м. Луцьк	«АВЕРС»	4	6
5.	ДП ТРК «Мукачево «М – студіо» виробничо-комерційного ТОВ «Продюсер», м. Мукачеве Закарпатської області	«MS»	3	6
6.	Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина», м. Івано-Франківськ	Галка в короні з печатки Ярослава Осмомисла	2	5
7.	КП «Телерадіоагентство «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради, м. Чернігів	Одноголовий орел з мечем	6	
8.	Міське КП інформаційно-телевізійне агентство «ВІТА», м. Вінниця	Комбінований знак, який асоціюється із гербом міста Вінниці і має дві динамічні назви VITA TV VITA TB	1	5
9.	ОА «Вінницька громадська ТРК «Вінниччина», м. Вінниця	Стилізована літера «В» на білому фоні напис «Вінниччина»	1	5
10.	Обласне об'єднання «Луганське кабельне телебачення», м. Луганськ	«ЛКТ»	1	2
11.	ПАТ «Інформаційне агентство «Репортер», м. Одеса	«РЕПОРТЕР»	1	9
12.	ПАТ «ТРК «Люкс», м. Львів	«24»	4	1

13.	ПМП «ТРК «ДАНІО», с. Баранинці Ужгородського району	«21 УЖГОРОД»	1	6
14.	ПП «Інформаційна студія «Полісся-TV», м. Луцьк	«п»	3	
15.	ТОВ «ТРК «РАІ», м. Бурштин Івано-Франківської області	«РАІ»		4
16.	ПрАТ «Медіагруп нові проекти», м. Краматорськ Донецької області	Стилізоване зображення «ВПТВ»		5
17.	ПрАТ «Телевізійна служба Дніпропетровська», м. Дніпро	«34»	2	12
18.	ТОВ «Телерадіокомпанія «Твій Всесвіт», м. Первомайськ Миколаївської області	«Твій Всесвіт»		2
19.	ТОВ «Медіагруп «ФМ», м. Сімферополь	«ТВ FM»	3	
20.	ТОВ «TV-4», м. Тернопіль	«4tv»	4	5
21.	ТОВ «Аріадна ТВ», м. Київ	ТОВ «АРІАДНА ТВ» емблема «112 Україна»		36
22.	ТОВ «Лідер ТВ», м. Київ	ТОВ «ЛІДЕР ТВ» емблема «112 Україна»		34
23.	ТОВ «Новий формат ТВ», м. Київ	ТОВ «НОВИЙ ФОРМАТ ТВ» емблема «112 Україна»		35
24.	ТОВ «Партнер ТВ», м. Київ	ТОВ «ПАРТНЕР ТВ» емблема «112 Україна»		23
25.	ТОВ «ТВ Вибір», м. Київ	ТОВ «ТВ ВИБІР» емблема «112 Україна»		24
26.	ТОВ «Гравіс», м. Київ	«ПЛЮСПЛЮС»	1	
27.	ТОВ «Гравіс-Кіно», м. Київ	«2+2»	13	
28.	ТОВ «Незалежна ТРК «ІРТА», м. Луганськ	«ІРТА»	4	8
29.	ТОВ «Місто ТБ», м. Чернівці	«Місто ТБ»		2
30.	ТОВ «Запорізька незалежна ТРК «ТВ-5», м. Запоріжжя	«твоя стихія tv5»	6	5
31.	ТОВ «Слово Волині», м. Луцьк	«12 канал»		6
32.	ТОВ «Коледж преси та телебачення», м. Миколаїв	«ТАК TV»		5

33.	ТОВ «ТРК «Академ-TV», м. Суми	«ATv»	1	5
34.	ТОВ «ТРК «Відікон», м. Суми	«V» (Відікон)	6	1
35.	ТОВ «ТРК «ВІККА», м. Черкаси	«ВІККА»	1	8
36.	ТОВ «ТРК «Град», м. Чорноморськ Одеської області	«ГРАД»	4	
37.	ТОВ «ТРК «ІТВ», м. Сімферополь	«ІТВ»	1	17
38.	ТОВ «ТРК «Регіональна телевізійна система», м. Луганськ	«ЛОТv24»	18	9
39.	ТОВ «ТРК «Рівне 1», м. Рівне	«Рівне 1»	1	2
40.	ТОВ ТРК «Міст ТБ», м. Львів	«ZIK»	13	
41.	ТОВ «ТРК «Україна», м. Донецьк	«ДОНБАС»	1	7
42.	ТОВ «ТРК «Херсон Плюс», м. Херсон	«Херсон Плюс»		6
43.	ТОВ «ТРК ОНЮА «Академія», м. Одеса	«АКАДЕМІЯ»	1	9
44.	ТОВ «ТС «Астра-ТБ», м. Гірник Донецької області	«КРТ»	5	
45.	ТОВ «Чернівецький промінь», м. Чернівці	«Чернівецький промінь (комбіноване)»		2
46.	ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія», м. Сімферополь	Стилізоване зображення сонця та хвилі	17	1
47.	Національна телекомпанія України, м. Київ	«ВТ»	4	6
48.		«ВДТ»	18	5
49.		«Д»	5	12
50.		«27 канал»	1	7
51.		Стилізоване зображення колосу	12	9
52.		«т 1» («Тиса один»)	11	6
53.		«Запоріжжя»	8	5
54.		«ОДТРК Івано-Франківськ»		4
55.		«ЦК», «КДРТРК»	6	6
56.		Стилізована літера «К»	14	7

57.		«КРЫМ», UA:КРИМ	39	19
58.		«ЛОТ»	18	9
59.		«ТРК ЛЬВІВ»	1	4
60.		«ТМ»	15	5
61.		«Зображення вітрила»	13	9
62.		«Лтава»	11	10
63.		«РТБ»	2	3
64.		«UA:Суми»	2	5
65.		«ТТБ»	4	5
66.		«ОТБ»	7	6
67.		«Скіфія»	6	6
68.		«Поділля-центр» буква «Ц» з хвостиком у формі орнаменту	8	4
69.		«Рось»	12	8
70.		«БУКОВИНА»	1	2
71.		«Чернігівська ОДТРК Сівер-ЦЕНТР»	6	6
72.		«ТС»	1	1

**Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють
загальнонаціональне ефірне радіомовлення**

№ з/п	Телерадіоорганізація	Позивні	Кількість частотних присвоєнь
1	ПАТ «НСТУ» (УР-1), м. Київ	«Українське радіо»	210
2	ПАТ «НСТУ» (УР-2), м. Київ	«Радіо «Промінь»	85
3	ПАТ «НСТУ» (УР-3), м. Київ	«Радіо «Культура»	75
4	ТОВ «ТРК «НБМ-Радіо», м. Київ	«Ретро ФМ»	39
5	ТОВ «ТРК «Радіо-Ера», м. Київ	«Радіо-Ера FM»	46
6	ДП «Новий обрій», м. Київ	«Радио Пятница»	53
7	ТОВ «ТРК «Медіа Маркет», м. Київ	«ХІТ ФМ»	59
8	ПрАТ «Наше радіо» , м. Київ	«Наше радіо»	33
9	ТОВ «ТРО «Русское радио» – Україна», м. Київ	«Русское Радио»	39
10	ТОВ «ТРК «Клас», м. Київ	«Перець FM», «Стильное»	25
11	ТОВ "ТРК «Радіо Кохання», м. Київ	«Мелодія FM»	31
12	ДП «ТРО «Довіра» , м. Київ	«АВТОРАДИО»	19
13	ПрАТ «ТРК «Люкс», м. Львів	«Люкс FM»	19
14	ПрАТ «РК «Гала», м. Київ	«Країна FM»	28
15	Українська корпорація телебачення і радіомовлення «ЮТАР», м. Київ	«KISS FM»	16
16	ТОВ «ТРК «Шансон», м. Київ	«Радио Шансон»	28

**Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють
регіональне ефірне радіомовлення**

№ з/п	Телерадіоорганізація	Позивні	Кількість частотних присвоєнь
1	Дочірнє підприємство «ТРК «Центр», м. Сімферополь	«Лидер FM» (комбіноване)	5
2	ПГО «Громадське радіо» «ТРК «Громадське радіо», м. Київ	«Громадське радіо»	9
3	ПП «Компанія «Нова хвиля», м. Київ	«Power FM»	8
4	ПП «ТРК «Західна Столиця», м. Львів	«Західна Столиця»	3
5	ПП «ТРО «Софія», м. Херсон	«Херсон ФМ»	4
6	ПП ТРК «Подільські комунікації», м. Ладизин	«ЛАДА»	4
7	ПП фірма «Лямін», м. Київ	«Радіо РОКС-Україна»	7
8	ПрАТ «Студія «Європозитив», м. Київ	«NRJ»	11
9	ТОВ «Комунікаційне агентство «Сума технологій», м. Харків	«ПЕРЕЦЬ FM»	7
10	ТОВ «Телевізійний канал «Надія», м. Київ	«Радіо голос надії»	13
11	ТОВ «Євромюзік», м. Київ	«Радио Шансон»	3
12	ТОВ «Мюзік радіо», м. Київ	«Легкое и спокойное радио RELAX»	6
13	ТОВ «Раді.0», м. Одеса	«Просто Радіо»	4
14	ТОВ «Радіо FM», м. Київ	«Радіо РОКС-Україна»	2
15	ТОВ «Радіо Тернопіль», м. Київ	«Мелодія FM»	3

16	ТОВ «Радіо Шарманка», м. Київ	«Power FM», «ЛЮБИМОЕ РАДИО»	11
17	ТОВ «Радіостанція «Великий Луг», м. Запоріжжя	«Максимум ФМ»	4
18	ТОВ «РК «Ностальжі», м. Запоріжжя	«Радіо Мелодія», «KISS FM»	6
19	ТОВ «Студія Артекс», м. Сімферополь	«Транс-М-Радіо»	12
20	ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ», м. Сімферополь	«Радіо Майдан 102,7 FM», «Радіо Майдан»	3
21	ТОВ «ТРК «52 канал», м. Одеса	«Град»	4
22	ТОВ «ТРК «Аккерман», м. Білгород-Дністровський	«Аккерман FM», «Балта FM», «Любашівка FM», «Миколаївка FM», «Саврань FM»	5
23	ТОВ «ТРК «Галичина», м. Львів	«FM Галичина»	13
24	ТОВ «ТРК «Град», м. Іллічівськ	«FM 1перше радіо»	3
25	ТОВ «ТРК «Еммануїл», м. Київ	«Радіо Еммануїл»	7
26	ТОВ «ТРК «ІФ Медіа-Груп», м. Київ	«Радіо Марія»	9
27	ТОВ «ТРК «Класик Радіо», м. Київ	«Радіо РОКС – Україна»	5
28	ТОВ «ТРК «Контакт», м. Запоріжжя	«Радио Шансон»	3
29	ТОВ «ТРК «Львівська хвиля», м. Львів	«Львівська хвиля – радіо нашого міста»	3
30	ТОВ «ТРК «Нота», м. Київ	«Best FM»	2
31	ТОВ «ТРК «Онікс», м. Київ	«Легкое и спокойное радио Relax»	16
32	ТОВ «ТРК «Пілот-Україна», м. Одеса	«Радіо Next»	4

33	ТОВ Незалежна ТРК «Ірта», м. Северодонецьк	«Ірта»	3
34	ТОВ ТРК «Арта плюс», м. Ізюм	«Радио «Класс»	8
35	ТОВ «ТРК «Даяна Мастер», м. Київ	«KISS FM»	3
36	ТОВ «ТРК «Праймедіа», м. Львів	«МАКСИМУМ ФМ»	7
37	ТОВ ТРК «Радіо – Сання», м. Одеса	«Радио Шлягер»	4
38	ТОВ фірма «Волинь», м. Київ	«Радио Next»	7
39	ПП «ТК «РАІ», м. Бурштин	«РАІ»	5

Порівняльна таблиця виданих частотних присвоєнь для радіомовлення за територіальними категоріями мовлення упродовж 2015–2017 років

Рік	Підстава надання частотних присвоєнь	Кількість частот, виданих НСТУ	Кількість частот, виданих загально-національним ТРО	Кількість частот, виданих регіональним ТРО	Кількість частот, виданих місцевим ТРО
2015	конкурс	7	3	19	2
	тимчасове мовлення	10	2	4	
Всього 2015 рік		17	5	23	2
2016	конкурс	31 ³	18	16	17
	тимчасове мовлення	11	1	10	1
Всього 2016 рік		42 ⁴	19	26	18
2017	конкурс	22	2	3	23
	тимчасове мовлення	4	5	1	19
Всього 2017 рік		26	7	4	42
2015–2017 роки за конкурсами		60	23	38	42
2015–2017 тимчасове		25	8	15	20
Всього 2015–2017 роки		85	31	53	62

³ З них 6 частотних присвоєнь у відрізках часу на діючій мережі УР-1

⁴ З них 6 частотних присвоєнь у відрізках часу на діючій мережі УР-1

**Стан використання телерадіоорганізаціями України
мереж іноземних супутникових ретрансляторів у 2017 році**

СУПУТНИКОВЕ ТЕЛЕВІЗІЙНЕ МОВЛЕННЯ				
Супутник	Суб'єкти інформаційної діяльності, які отримали ліцензію на супутникове мовлення		Програма (логотип)	
Amos 3/7, 4° з.д.	1	ПрАТ «Міжнародний Медіа Центр – СТБ»	1.	С – Можливо все!
	2	ТОВ «Телеодин»	2.	М1
			3.	М2
	3	ПАТ «Українська незалежна ТРК «Заграда»	4.	ПЕРШИЙ ДІЛОВИЙ
	4	ТОВ «Телеканал «Прямий»	5.	ПРЯМИЙ
	5	ТОВ «Новий канал»	6.	Н
	6	ПАТ «ТРК «Люкс»	7.	24
	7	ТОВ «Магнолія-ТВ»	8.	ЧП.INFO
	8	ТОВ «Видавництво «Чистий прибуток»	9.	EURONEWS
	9	ТОВ «Телемедіагруп»	10.	"MI" "lady" "TELEVISION"
	10	ПАТ «НСТУ»	11.	UA: ПЕРШИЙ
			12.	UA: Крим
			13.	UA: Культура
			14.	«ДоТБ» (комбіноване)
			15.	«т», «1», «тиса»
	11	ТРК «Перша Одеська Телерадіокомпанія»	16.	1111(стилізоване зображення сніжинки)
	12	ТОВ «ІНФ024»	17.	ТВі
	13	ТОВ «Телекомпанія Телевсесвіт»	18.	Телевсесвіт
	14	ТОВ «ТРК «Відродження ТБ»	19.	ТЕЛЕКАНАЛ ВОЗРОЖДЕНИЕ
	15	ТОВ «Телекомпанія «Малятко ТВ»	20.	Малятко – TV
	16	ТОВ «Ідана Юкрейн»	21.	BOUQUETV
	17	ТОВ «ТРК «Соціальна країна»	22.	С К
	18	ТОВ «Міжнародна комерційна ТРК «ICTV»	23.	*ICTV

	19	ТОВ «ЕЙСІ КОМ»	24.	Шестикутник з цифрою «1»
	20	ТОВ «АРС Магна продакшн»	25.	«8 КАНАЛ», «8 CHANNEL»
	21	КП «Телекомпанія «Львів-ТБ»	26.	ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ
	22	ТОВ «Інформаційне агентство «ПравдаТУТ»	27.	ПРАВДАТУТ
	23	ТОВ «Хмарочос Медіа»	28.	ОЦЕ
	24	ТОВ «Гамма-Консалтинг»	29.	G
	25	ТОВ ТРК «112-ТВ»	30.	112 Україна
	26	ТОВ «Реноме ІНЕТ»	31.	OLVIA SAT (комбіноване)
	27	ТОВ «Телекомпанія «ЕКО-ТВ»	32.	ЕКО TV
	28	ПП «НТА-Незалежне телевізійне агентство»	33.	НТА
	29	ТОВ «Дитяче телебачення України»	34.	NIKI kids
			35.	NIKI junior
	30	Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина»	36.	Галка в короні з печатки Ярослава Осмомисла
	31	ТОВ «Золота середина»	37.	ОБОЗ tv
	32	ТРК «Студія 1+1» у формі ТОВ	38.	1+1
			39.	1+1 International
	33	ТОВ «Юкрейніан Фешн»	40.	UKRAINIAN FASHION UF (комбіноване)
	34	ПрАТ «Телеканал «Інтер»	41.	Інтер
			42.	Інтер +
	35	ТОВ «ТС «Служба інформації»	43.	НТН
	36	ТОВ «Гравіс»	44.	ПЛЮСПЛЮС
	37	ТОВ «УНІАН ТБ»	45.	УНІАН
	38	ТОВ «ТРК «Корисне ТБ»	46.	ДАЧА
			47.	ЕРОQUE
	39	ТОВ «Мьюзік бокс Україна»	48.	MUSIC BOX
	40	ТОВ «ТРК «Алма»	49.	ФАУНА
			50.	НАУКА

Astra 4A, 5° сх. д.			51.	ТЕРРА
	41	ТОВ «Музичний канал «0-ТВ»	52.	0-TV
	42	ТОВ «Караван-ТВ»	53.	КАРАВАН TV
	43	ТОВ «Реал Істейт-ТВ»	54.	бігуді
	44	КПК МР «Телеканал «Київ»	55.	КИЇВ TV
	45	ТОВ «ТРК «Трофей ТВ»	56.	ТРОФЕЙ
	46	ТОВ «Дорослі канали»	57.	BOLT
	47	ТОВ «Квартал ТВ»	58.	KVARTAL TV
	48	ТОВ «ТРК «Кіно ТВ»	59.	Ентер-фільм
	49	ТОВ «Справжні канали»	60.	FILMUADRAMA
	50	ТОВ «Телеканал «Мега»	61.	М
	51	ТОВ «ТРК «Музика ТВ»	62.	ПІКСЕЛЬ TV
	52	ТОВ «Музичне телебачення»	63.	ZOOM
	53	ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс»	64.	K1
	54	ТОВ «Телеканал «K2»	65.	K2
	55	ТОВ «ТРК «Україна»	66.	Україна
			67.	ФУТБОЛ 1
			68.	Донбас (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Луганська обл.)
			69.	Індиго tv
			70.	ФУТБОЛ 2
			71.	НЛО.TV
	56	ТОВ «Гравіс-Кіно»	72.	2+2
	57	ТОВ «Телестудія «Астра-ТБ»	73.	КРТ
	58	ТОВ «ТРК «Експрес-Інформ»	74.	5+
	59	ПрАТ «Телекомпанія «ТЕТ»	75.	ТЕТ
	60	Підприємство з Іноземними Інвестиціями у формі ТОВ «ТРК «НБМ»	76.	5

61	ТОВ «ТРК «Глас»	77.	ангел білого кольору із сурмою, розташований у лівому куті телеекрану
62	ТОВ «Новини 24 години»	78.	NEWSONE
63	ТОВ «Наша Прага»	79.	Максі-ТВ
64	ТОВ «Англійський Клуб ТБ»	80.	English club TV
65	КП Регіональна телерадіокомпанія «Регіон-Донбас»	81.	«Донеччина-TV, ДТВ»
66	ТОВ «ТРК «Нові комунікації»	82.	«Z ZIK»
67	ТОВ «Віжн Медіа»	83.	Paramount Comedy
68	ТОВ «ТРК «Погода ТБ»	84.	BUSINESS
69	ТОВ «Українське народне телебачення УНТ»	85.	УНТ
70	ТОВ «Корона Санрайс»	86.	ВІНТАЖ ТВ
71	ТОВ «Голдберрі»	87.	ЕСПРЕСО
72	ТОВ «Аппіа»	88.	jn1
		89.	jn1
73	ТОВ «ТРК «Право ТВ»	90.	ПРАВО TV
74	ТОВ «Солар медіа»	91.	Сонце
75	ТОВ «Медіа група «НАДІЯ»	92.	Надія
76	ТОВ «Реал Естейт ТВ»	93.	A ONE
77	ТОВ «Розумні покупки»	94.	TV sale UKR
78	ТОВ «Дитячий ТК «ЛЯЛЄ»	95.	LaLe
79	ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ»	96.	ATR T
80	Громадська організація «Громадське телебачення»	97.	Hromadske.ua
81	ТОВ «Ньюс Нетворк»	98.	NEWS NETWORK
82	ТОВ «ТРК ОЕ»	99.	ОЕ
83	ВМП «Горизонт»	100.	ГОРИЗОНТ-TV
84	ТОВ «ТРК «Світло»	101.	НОВЫЙ ХРИСТИАНСКИЙ
85	ПрАТ «Телевізійна служба Дніпропетровська»	102.	34

	86	ТОВ «ТРК «Інтеррадіо»	103.	RTI
	87	ДП «Парламентський телеканал «Рада»	104.	РАДА
	88	ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія»	105.	стилізоване зображення сонця на хвилях
	89	ТОВ «Тотвельд»	106.	XSPORT
	90	ТОВ «Сіріус медіа продакшн»	107.	Si SIRIUS
	91	ТОВ «ТРК «Залп.ТВ»	108.	ZALP
	92	ТОВ «Євромедіа Україна»	109.	ІСТОPIЯ ЕМ
110.			РЕПЕТИТОР ТБ	
111.			Farmer&Agro TV	
Eutelsat Ka-Sat 9, 9° сх.д.	93	ТОВ «Музичний телеканал РУ М'юзік»	112.	«посмішка чоловічка, поміщена в чотирикутник із округленими кутами з написом EUMUSIC»
	94	ТОВ «Ейчді Фешн»	113.	HDFASHION& LifeStyle
	95	ТОВ «Наше медіа»	114.	#НАШЕ
	96	ТОВ «Стар медіа ТБ»	115.	STAR cinema
Hotbird-13, 13° сх. д.	97	Мультимедійна платформа іномовлення України	116.	UA
Astra 5B, 31,5° сх.д.	–	ПАТ «НСТУ»	117.	Крим
AzerSpace-1, 46° сх. д.	–	Мультимедійна платформа іномовлення України	119.	UA
Galaxy 19, 97° зх.д.	–	Мультимедійна платформа іномовлення України	120.	UA

Примітка. 28.11.2017 було проведено позапланову перевірку компанії ТОВ «ТРК Міст ТБ», за результатами якої зафіксовано відсутність мовлення на супутнику.

Супутникове радіомовлення

Супутник	Суб'єкти інформаційної діяльності, які отримали ліцензію на супутникове мовлення		Програма (позивний)	
Amos 3/7, 4° зах. д.	1	ПАТ «НСТУ»	1	УКРАЇНСЬКЕ РАДІО
			2	«Українське радіо»
			3	«Радіо «Промінь»
			4	«Радіо «Культура»
			5	fm тиса
Astra 4A, 5° сх. д.	2	Підприємство громадської організації «Громадське радіо» «ТРК «Громадське радіо»	6	Громадське радіо
	3	ТОВ «Еммануїл»	7	«Радіо «Еммануїл»

Розміщення вітчизняних телерадіопрограм на іноземних супутниках

Назва супутникового ретранслятора	Країна походження	Кількість програм
Amos 3/7	Ізраїль	38
Astra 4A	Швеція	74
Astra 5B	Швеція	1
Galaxy 19	Люксембург	1
AzerSpace-1	Азербайджан	1
Eutelsat Ka-Sat 9	Франція	4
Hot Bird 13	Франція	1
Загалом		120
Відкритих		82
Кодованих		38

Структура ліцензійного збору за 2016–2017 рр.

	Спосіб розповсюдження телерадіопрограм чи передач	Показники за 2016 р.		Показники за 2017 р.	
		Кількість оформлених рахунків	Сума надходжень (тис. грн.)	Кількість оформлених рахунків	Сума надходжень (тис. грн.)
1	Ефірне мовлення	389	20 302,7	388	14 647,2
2	Проводове мовлення	18	29,0	23	57,1
3	Кабельне мовлення	71	1 987,6	60	1 549,2
4	Провайдер програмної послуги	295	4 434,7	365	6 872,6
5	Супутникове мовлення	107	3 695,9	103	5 746,2
6	Цифрове мовлення	55	2 914,4	42	2 054,8
7	Видача дублікатів ліцензій за всіма видами розповсюдження телерадіопрограм	–	–	1	3,2
8	Штрафи щодо неподання (несвоєчасного подання) інформації про прозорість власності (за 2016 р.)	419	464,1	11	58,0
	Штрафи щодо неподання (несвоєчасного подання) інформації про прозорість власності (за 2017 р.)	–	–	149	158,4
9	Штрафи за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення, рішень	4	32,4	30	1 097,6
	Всього за рік	935	33 860,8	1 172	32 244,3

вул. Прорізна, 2, м. Київ, Україна 01601

